

Pienyrittäjän verosuunnittelu - Case A Oy

Ville Kähkönen

Opinnäytetyö
Liiketalouden koulutusohjelma
Tradenomi

2015

Yhteiskuntatieteiden, liiketalouden ja
hallinnon ala
Liiketalouden koulutusohjelma

Tekijä	Ville Kähkönen	Vuosi	2015
Ohjaaja	Antti Ovaskainen		
Toimeksiantaja	Yritys A Oy		
Työn nimi	Pienyrittäjän verosuunnittelu - Case A Oy		
Sivu- ja liitemäärä	58 + 2		

Opinnäytetyön aiheena on pienyrittäjän verosuunnittelu case A Oy:lle. Työn tavoitteena on kartoittaa case yrityksen ja omistajan nykytilannetta verotuksellisesti näkökulmasta sekä tunnistaa mahdolliset verotuksen joustokohdat ja arvioida niiden soveltavuutta yrityksen ja yrittäjän näkökulmasta. Työ tehdään toimeksiantona yritys A Oy:lle. Tutkimusongelmaksi olen asettanut, mitä keinoja pienyrittäjällä on tehdä verosuunnittelua.

Kyseessä on toiminnallinen opinnäytetyö ja työssä on tutkiva ja kehittävä ote. Tutkimusmenetelmänä olen käyttänyt kvalitatiivista tutkimusmenetelmää. Työ jakaantuu teoria-osuuteen ja empiria-osioon. Työn teoriaosuudessa käsittelen osakeyhtiön ja osakkaan verotusta ja niihin liittyviä verosuunnittelukeinoja. Empiria osiossa tarkastelen kohdeyrityksen nykytilannetta sekä pyrin löytämään yrittäjälle sopivia verosuunnittelukeinoja.

Pienyrittäjän mahdollisuuksiin harjoittaa verosuunnittelua vaikuttaa oleellisesti yrityksen nettovarallisuus. Yrittäjän kannattaa keskittyä tulevaisuudessa kasvattamaan yrityksen nettovarallisuutta, mutta nostaa yrityksestään ainakin pääomatulo-osingon määrä vuosittain. Palkan ja osingon kokonaisverokustannuksia vertailtaessa yrittäjän kannattaa nostaa tuloa yrityksestään osittain palkkana ja osittain osinkoina.

Avainsanat verosuunnittelu, nettovarallisuus, palkka, osinko, osakeyhtiö

School of Business and Administration
Degree Programme of Business Economics

Author	Ville Kähkönen	Year	2015
Supervisor(s)	Antti Ovaskainen		
Commissioned by	Company A Oy		
Subject of thesis	Small business tax planning - Case A Ltd		
Number of pages	58 + 2		

This thesis is a small business tax planning case study for A Ltd. The aim of this case study is to identify the current situation of the company and the owner from the fiscal point of view and to identify any fiscal flexibility. The aim is also to evaluate appropriate tax planning possibilities from the entrepreneur's point of view. The thesis is based on a commission relationship between the student and the company A Ltd. The research problem of the thesis is to find out what kind of tax planning possibilities a small-scale entrepreneur has.

This thesis is functional and the approach is investigative and developmental. The research method I have used is a qualitative research method. The work is divided into two sections; a theoretical section and an empirical section. The theoretical part covers taxation of a private limited company and a shareholder as well as related tax planning strategies. The empirical part covers the current situation of the target company, trying to find the appropriate tax planning strategies for the entrepreneur.

The ability of a small entrepreneur to engage in tax planning is significantly affected by the net assets of the company. The entrepreneur should focus in the long term on increasing the net assets of the company. The entrepreneur should at least attempt to pay dividends up to the amount of the capital-income dividend each year. When the total tax costs of the paid salary and the paid dividends are compared, it is noteworthy that when paying profits from the company the most tax efficient way is to pay them partly as salary and partly as dividends.

Key words tax planning, net assets, salary, dividend, limited company

SISÄLLYS

1 JOHDANTO	8
1.1 Työn taustaa.....	8
1.2 Työn tavoite ja rajaukset.....	9
1.3 Työn rakenne, menetelmät ja lähdeaineisto	10
2 OSAKEYHTIÖN JA SEN OSAKKAAN VEROTUS.....	12
2.1 Suomen tuloverojärjestelmä	12
2.1.1 Verovelvollisuus	12
2.1.2 Tulolajit ja tulolähdejako.....	12
2.2 Osakeyhtiön verotuksen pääpiirteet	15
2.3 Listaamattomasta yhtiöstä saadun osingon verotus.....	16
2.4 Nettovarallisuuden laskeminen.....	18
2.5 Palkan verokohtelu	19
2.6 Verokohtelun varmistaminen ennakkoratkaisumenetelmällä.....	20
2.7 Veronkierto ja peitelty osingonjako	23
3 VEROSUUNNITTELU.....	26
3.1 Mitä on verosuunnittelu?	26
3.2 Verosuunnittelun tasot.....	27
3.3 Nettovarallisuus ja sen merkitys verosuunnittelussa	28
3.4 Palkkaa vai osinkoa.....	29
3.5 Lainajärjestetyt	33
3.5.1 Laina yhtiölle.....	33
3.5.2 Osakaslaina	34
3.6 Toimitilojen hallinta	35
4 VEROSUUNNITTELU CASE A OY:SSÄ	38
4.1 Yrityskuvaus	38
4.2 Lähtökohdat verosuunnitteluun	38
4.3 Nykytilanne.....	39

4.4 Verosuunnittelukeinoja A Oy:lle.....	44
4.4.1 Nettovarallisuuden kasvattaminen	44
4.4.2 Palkan ja osingon optimointi	46
5 JOHTOPÄÄTÖKSET	51
6 POHDINTA	54
LÄHTEET.....	56
LIITTEET	59

KUVIOLUETTELO

Kuvio 1. Tulolähdejako. (Ossa 2014, 27.)	14
Kuvio 2. Listaamattomasta yhtiöstä saadun osingon verotus. (Viitala 2014, 41.)	17

TAULUKKOLUETTELO

Taulukko 1. Voitonjakomuodon vaikutus kokonaisveroasteeseen (Viitala 2014, 161–162).....	31
Taulukko 2. A Oy:n tilikauden 1.9.2012 - 31.12.2013 nettovarallisuus ja osakkeen matemaattinen arvo	41
Taulukko 3. Osakkaan pääomatulo-osingosta maksettava vero	42
Taulukko 4. Osakkaan ansiotuloista maksettava vero vuonna 2013.....	43
Taulukko 5. Yrityksen ja omistajan maksamat kokonaisverot	44
Taulukko 6. Voiton jättäminen osakeyhtiöön ja sen vaikutus nettovarallisuuteen	45
Taulukko 7. Osinkoa jaetaan kultakin vuodelta osakkeiden matemaattiselle arvolle lasketun 8 %:n pääomatulo-osingon verran	46
Taulukko 8. Osinkona, palkkana sekä osittain palkkana ja osinkona nostetun tulon verokohtelu.....	50

KÄYTETYT LYHENTEET

AVL	Arvonlisäverolaki
OYL	Osakeyhtiölaki
TVL	Tuloverolaki
EPL	Ennakkoperintälaki
EVL	Laki elinkeinotulon verottamisesta
HE	Hallituksen esitys
KPL	Kirjanpitolaki
PRH	Patentti- ja rekisterihallitus
ArvostusL	Laki varojen arvostamisesta verotuksessa
VM	Valtiovarainministeriö
VML	Verotusmenettelylaki
YEL	Yrittäjien eläkelaki
TyEL	Työntekijän eläkelaki

1 JOHDANTO

1.1 Työn taustaa

Opinnäytetyöni aiheena on pienyrittäjän verosuunnittelu. Osakeyhtiön ja sen omistajan verokohtelu on tasaisin väliajoin viikkoon veropoliittisen keskustelun kohteena. Verotus muuttuu jatkuvasti, viimeisin verouudistus tuli voimaan vuoden 2014 alusta, jolloin päätettiin muun muassa yhteisöveron laskusta 20 prosenttiin, verohuojennetun osingon käyttöönnotosta listaamattomassa yhtiössä sekä edustuskulujen vähennysoikeuden poistamisesta kokonaan.

Menestyvän yritystoiminnan on oltava kannattavaa ja huolellisesti suunniteltua. Kannattavassa yritystoiminnassa tuotot ovat pitkällä aikavälillä tarkasteltuna kustannuksia suuremmat, sillä kannattamattomana yritys ei selviydy pitkään markkinoilla. Huolellisen suunnittelun avulla yritys pystyy toiminaan johdonmukaisesti ja pienentämään toimintaan liittyviä riskejä.

Lähtökohtaisesti osakeyhtiön tarkoituksena on tuottaa voittoa omistajalleen (Osakeyhtiölaki 624/2006 1:5 §). Yrittäjällä on varsin vapaat kädet suunnitella ja järjestää yritystoimintaansa haluamallaan tavalla, kuitenkin lain sallimissa puitteissa. Verotus ja verosuunnittelu on yksi yritystoiminnan erityisalue, johon varsinkin pienyrityksissä panostetaan harvoin riittävästi. Yrittäjällä ei välttämättä ole tarpeeksi osaamista tehdä verosuunnittelua ja voi myös olla, ettei yrittäjän aika riitä perehtymään verosuunnitteluun. Opastusta ja neuvontaa verosuunnitteluun haetaan yleensä tilitoimistoista ja muilta taloushallintoalan asiantuntijoilta.

Pienen ja keskisuuren osakeyhtiön sekä sen osakkaan verotuksesta on kirjoitettu useita teoksia. Verolainsäädännön jatkuvista muutoksista johtuen niissä oleva tieto vanhentuu myös nopeasti. Puhtaasti pienen osakeyhtiömuotoisen omistajayrittäjän verosuunnittelua käsitteleviä kirjoja ei ole kuitenkaan saatavilla kovin montaa. Useissa osakeyhtiön verotusta käsittelevissä kirjoissa verosuunnittelulle ei ole varattu paljon tilaa, vaan verosuunnittelua käsitellään usein vain pintapuolisesti. Jatkuvan veropoliittisen keskustelun johdosta verosuunnittelusta on kirjoitettu myös useita artikkeleita.

Toimeksiantoon perustuvia opinnäytetöitä verosuunnittelusta osakeyhtiölle ja sen osakkaalle on tehty aikaisemminkin, mutta koska jokainen yhtiö on erilainen niin samat suunnitelmat eivät sovi sellaisenaan jokaiselle yhtiölle. Verosuunnittelu tulee tehdä aina tapauskohtaisesti.

1.2 Työn tavoite ja rajaukset

Opinnäytetyön toimeksiantajana on lappilainen pienyritys, joka toimii kuljetusalalla. Toimeksiantajan pyynnöstä johtuen yrityksen nimeä ei työssä kerrota, vaan yrityksestä käytetään nimitystä A Oy. Valitsin opinnäytetyöni aiheeksi pienyrittäjän verosuunnittelun, koska pienyrittäjille suunnattuja käytännönläheisiä verosuunnitteluopaskirjoja on varsin vähän saatavilla. Aiheen valintaan vaikutti myös se, että opinnäytetyön tuloksena syntyvä verosuunnittelu case A Oy:lle hyödyttää aidosti toimeksiantajaa ja työn tekijää.

Työn tavoitteena on muodostaa case-yritykselle kokonaisvaltainen katsaus yrityksen ja omistajan nykytilanteeseen verotuksellisesta näkökulmasta. Lisäksi tavoitteena on tunnistaa verotuksen joustokohdat ja arvioida niiden soveltavuutta yrityksen ja yrittäjän näkökulmasta. Aikaisempia verosuunnittelua käsitteleviä töitä työn toimeksiantajalle ei ole tehty. Työn toimeksiantajalla on varsin vähän kokemusta verosuunnittelusta, joten tämän työn tulisi auttaa toimeksiantajaa ymmärtämään verosuunnittelun mahdollisuuksia.

Työn tarkoituksena ei ole tehdä yleistä, kaiken kattavaa verosuunnitteluopasta, vaan työssä keskitytään ottamaan huomioon kyseisen toimeksiantajan tarpeet. Opinnäytetyön tutkimusongelmana on, mitä keinoja pienyrittäjällä on tehdä verosuunnittelua.

Työssäni käsittelen listaamattoman PK-osakeyhtiön ja osakkaan verotusta sekä verosuunnittelua, koska työ tehdään toimeksiantona listaamattomalle pienosakeyhtiölle. Työstäni olen rajannut tarkoituksella pois suuret osakeyhtiöt ja pörssissä noteeratut yhtiöt, koska niitä käsiteltäessä pitäisi ottaa huomioon hyvin monia asioita ja työ paisuisi liian laajaksi. Jottei työstä tulisi liian laaja olen pyrkinyt valitsemaan osakeyhtiön ja osakkaan verosuunnittelussa yrittäjälle relevantteja verotusnäkökulmia. Verosuunnittelun ja tilinpäätössuunnittelun läheis-

tä suhdetta tarkastelen vain siltä osin kuin se on aiheen käsittelyn kannalta tarpeen. Case-osiossa käsittelen ainoastaan yrittäjäosakasta, joka työskentelee yrityksessä ja on YEL-vakuutettu.

1.3 Työn rakenne, menetelmät ja lähdeaineisto

Olen jakanut työni viiteen eri päälukuun. Johdannossa esittelen työn taustaa, aiheen, työn tavoitteet ja rajaukset. Toisessa luvussa käsittelen osakeyhtiön ja sen osakkaan verotusta. Luvussa kerron myös Suomen tuloverojärjestelmän perusteista. Kolmannen luvun tarkoituksena on perehtyä syvällisemmin verosuunnitteluun. Osiossa tarkastelen muun muassa verosuunnittelun eri tasoja ja nettovarallisuuden merkitystä verosuunnittelussa. Neljännessä osiossa olen kartoittanut yrittäjän ja yrityksen verotuksellista nykytilannetta sekä keskittynyt verosuunnittelun tekemiseen toimeksiantajalle eli yrittäjäosakkaalle. Tarkasteltavana yrityksenä on kuljetusalalla toimiva osakeyhtiö A Oy. Työn viidennessä luvussa esittelen johtopäätökset. Kuudes luku, joka on työni viimeinen osio, sisältää pohdintaa ja esittelen mahdollisen jatkotutkimusaiheen. Lisäksi tuon esiin mahdollisia tulevaisuuden näkymiä.

Työn lähdeaineistona ja tietoperustana olen käyttänyt pääasiassa kotimaista verolainsäädäntöä kommentoivaa kirjallisuutta, joissa käsitellään osakeyhtiön ja osakkaan verotusta. Kirjallisuuden olen pyrkinyt valitsemaan niin, että se olisi mahdollisimman ajantasaista eli vuonna 2014 julkaistua. Hyviä lähteitä ovat olleet muun muassa Tomi Viitalan teos "Yritystoiminnan verotus", Matti Vilkkumaan "Yrityksen osinko-opas" sekä Matti Kukkosen ja Risto Waldenin teos "PK-yrityksen verosuunnittelu". Edellä mainitut teokset käsittelevät monipuolisesti niin verotusta kuin verosuunnitteluakin. Lähdeaineisto muodostuu kirjallisuuden lisäksi erilaisista virallisistä lähteistä kuten hallituksen esityksistä ja Verohallinnon julkaisuista. Ajantasaisen lainsäädännön olen hankkinut Finlexin verkkosivuilta.

Opinnäytetyöni tutkimusmenetelmänä on kvalitatiivinen eli laadullinen tutkimus. Kvalitatiivisen tutkimuksen lähtökohtana on todellisen elämän kuvaaminen. Kvalitatiivisessa tutkimuksessa pyrkimyksenä on tutkia kohdetta mahdollisimman kokonaisvaltaisesti. Yleisesti ottaen, kvalitatiivisessa tutkimuksessa pyritään paremminkin löytämään ja paljastamaan tosiasioita kuin todentamaan jo ole-

massa olevia totuuksia. (Hirsijärvi, Remes & Sajavaara 2009, 161.) Työssäni olen käyttänyt laajaa kirjallista ja sähköistä lähdeaineistoa sekä haastatellut toimeksiantajaa ja kerännyt tältä materiaalia työhön liittyen.

Opinnäytetyöni on toiminnallinen tutkimus. Toiminnallista opinnäytetyötä käytetään erityisesti ammattikorkeakouluissa vaihtoehtona tutkimukselliselle opinnäytetyölle. Toiminnallisen opinnäytetyön tavoitteena voi olla käytännön toiminnan ohjeistaminen, opastaminen tai järjestäminen. Toiminnallinen opinnäytetyön tuotoksena syntyy aina jokin konkreettinen tuotos, esimerkiksi kirja, ohjeistus, tietopaketti tai tapahtuma. (Vilkkä & Airaksinen 2003, 9.) Toiminnallisena opinnäytetyönä toteutettu ohje tai ohjeistus ei vielä riitä opinnäytetyöksi vaan tarkoituksena on, että opiskelija kykenee yhdistämään ammatillisen teoreettisen tiedon ammatilliseen käytäntöön (Vilkkä & Airaksinen 2003, 41–42.) Toiminnallisessa opinnäytetyössä ote on tutkiva ja kehittävä.

Opinnäytetyöhön kuuluu aina teoreettinen viitekehys eli katsaus ilmiötä selittävästä teorioista ja aikaisemmista tutkimuksista. Viitekehys voidaan esittää kahdella tavalla. Yleisemmin käytetty tapa on esittää viitekehys työn alkuosassa ja oma työ, eli niin sanottu empiria, viitekehysten jälkeen. Toinen tapa on kuvata teoriaosa ja empiriaosa rinnakkain. (Kananen 2010, 44.) Olen jakanut opinnäytetyöni kahteen selkeästi eriteltyyn vaiheeseen. Ensimmäinen vaihe koostuu teoriaosuudesta ja toinen vaihe empiriaosuudesta, jossa esittelen case-tutkimukseni.

2 OSAKEYHTIÖN JA SEN OSAKKAAN VEROTUS

2.1 Suomen tuloverojärjestelmä

2.1.1 Verovelvollisuus

Suomen tuloverolain mukaan yleinen verovelvollisuus koskee Suomessa verovuonna asunutta henkilöä, yhteisöä, yhteisetuutta ja kuolinpesää (Tuloverolaki 1535/1992 9.1 §). Verovelvollisuus pyritään määrittelemään hyvin laajaksi, jotta mahdollisimman monelta taholta saataisiin kerättyä veroja. Jos kovin monet tahot selviäisivät ilman veronmaksua, siitä seuraisi epäoikeudenmukaisuuksia, veron minimointioperaatioita ja kilpailuvääristymää. Vero-oikeudessa verovelvollisia eli niitä, jotka ovat velvollisia maksamaan veroa, kutsutaan usein myös verosubjekteiksi. (Niskakangas 2009, 29.)

Osakeyhtiöt ovat merkittävimpiä yhteisöjä, joiden kautta tapahtuu suuri osa kaikesta yritystoiminnasta. Osuuskunnilla on myös huomattavaa taloudellista merkitystä. Yhteisöiksi luetaan lisäksi esimerkiksi valtio, kunta, seurakunta, yhdistykset ja säätiöt sekä säästöpankit ja keskinäiset vakuutusyhtiöt. Sen sijaan avoimet yhtiöt ja kommandiittiyhtiöt eivät kuulu yhteisöihin. (Niskakangas 2009, 29.)

Suomessa eräät yhteisöt on vapautettu kokonaan tai osittain verovelvollisuudesta näiden yleisen yhteiskunnallisen tehtävän vuoksi. Verovelvollisuudesta vapautettuja yhteisöjä ovat muun muassa Suomen Pankki, Oy Yleisradio Ab sekä Kansaneläkelaitos. Yleishyödylliset yhdistykset, jotka ovat verovelvollisia vain elinkeinotulostaan sekä tietyin edellytyksin kiinteistön tuottamasta tulosta, on verotuksessa erotettu omaksi erilliseksi ryhmäkseen. Henkilökohtaisen tulolähteen tulot, kuten jäsenmaksut, korkotulot, osinkotulot, ja osakehuoneistoista saadut vuokratulot, ovat yleishyödylliselle yhteisölle täysin verovapaita. (Niskakangas 2009, 30.)

2.1.2 Tulolajit ja tulolähdejako

Suomessa on käytössä niin sanottu eriytetty tuloverojärjestelmä, jossa tulot jaetaan kahteen eriin tulolajiin, pääomatuloihin ja ansiotuloihin. Verotus näissä

kahdessa tulolajissa tapahtuu hyvin eri tavoin. Pääomatuloja verotetaan joko 30 prosentin tai 32 prosentin verokannalla. Vuodesta 2012 alkaen pääomatulojen verokanta on ollut 30 prosenttia ja vero muutettiin progressiiviseksi siten, että yli 50 000 euroa ylittävältä osalta vero on 32 prosenttia. (Ossa 2014, 24.) Vuoden 2014 alussa pääomatulojen progressioraja aleni 50 000 eurosta 40 000 euroon (Veronmaksajain Keskusliitto ry 2014).

Verotettava ansiotulo ja verotettava pääomatulo lasketaan molempien tulolajien osalta erikseen. Tämän jälkeen veron määrä lasketaan veroasteikon avulla. Tulolajien jako ansiotuloihin ja pääomatuloihin koskee ainoastaan luonnollisia henkilöitä ja kuolinpesiä. Osakeyhtiön osalta henkilökohtaisen tulolähteen tuloa ei jaeta pääomatuloksi ja ansiotuloksi. (Ossa 2014, 24–25.)

Tuloverolaissa määritellään mitkä tulot ovat veronalaista pääomatuloa. Veronalaista pääomatuloa ovat omaisuuden tuotto, omaisuuden luovutuksesta saatu voitto ja muu sellainen tulo, jota varallisuuden voidaan katsoa kerryttäneen. Pääomatuloa on muun muassa korkotulo, osinkotulo, vuokratulo, voitto-osuus ja luovutusvoitto. (Tuloverolaki 1535/1992 32 §.) Tuloverolain 61 §:n mukaan veronalaista ansiotuloa on muu tulo mikä ei ole pääomatuloa. Tavanomaisia ansiotuloja ovat palkat ja eläkkeet. (TVL 61 §.)

Pääomatuloista perittävä suhteellinen vero maksetaan kokonaisuudessaan valtiolle. Ansiotuloista taas maksetaan veroa sekä kunnalle että valtiolle. Lisäksi kirkkoon kuuluvat maksavat kirkollisveroa ansiotuloistaan. Ansiotuloista maksettava kunnallisverotus on lähtökohtaisesti suhteellista verotusta. Kunnallisvero maksetaan sille kunnalle, joka on ollut verovelvollisen kotikunta verovuotta edeltävän vuoden viimeisenä päivänä. Kunnanvaltuusto tai kaupunginvaltuusto päättää veroprosentin aina syksyisin seuraavaa vuotta varten. Tästä johtuen kunnallisvero vaihtelee kunnittain. Valtiolle ansiotulosta suoritettava tulovero on progressiivinen ja se määräytyy jokaiselle vuodelle erikseen tehtävän tuloveroasteikon mukaan. Ansiotuloja verotettaessa kunnallisverotuksen ja valtionverotuksen verotettava tulo lasketaan molemmille erikseen. Verotettavan tulon määrät voivat poiketa toisistaan, koska kunnallisverotuksen ja valtionverotuksen vähennykset ovat tietyiltä kohdin erilaisia. (Niskakangas 2009, 33–34.)

Tulolähteiden voidaan sanoa olevan niin sanottuja verotuksen peruslaskentayksiköitä. Tulolähteillä on suuri merkitys jaettaessa elinkeinotoiminnan ja maatalouden tuloa pääoma- ja ansiotuloihin tai sovellettaessa tappiontasausmääräyksiä. Tulolähdejatteluun keskeinen ajatus on verotuksen käytännön toteuttaminen. Pääomatulo-osuus lasketaan tulolähteen nettovarallisuuden perusteella, tämän seurauksena varat ja velat tulee kohdistaa oikeaan tulolähteeseen. (Ossa 2014, 27; Kuvio 1.)

Tulolähteitä on kolme:

- Elinkeinotoiminnan tulolähde
- Maatalouden tulolähde
- Muun toiminnan tulolähde (Henkilökohtaisen toiminnan tulolähde).

Kuvio 1. Tulolähdejako. (Ossa 2014, 27.)

Jokaisen tulolähteen tulo lasketaan erikseen tulolähteittäin. Elinkeinotoiminnan tulolähteen tulo lasketaan sovelletaan lakia elinkeinotulon verottamisesta, henkilökohtaisen toiminnan tulolähteen tulo lasketaan sovelletaan tuloverolakia ja maatalouden tulolähteen tulo lasketaan sovelletaan maatilatalouden tuloverolakia. (Niskakangas 2009, 34.) Varojen ja velkojen lisäksi tulojen ja menojen kohdistaminen oikeisiin tulolähteisiin on tulolähdejaon yksi keskeinen piirre. Tulonhankkimistoiminnan luonne ratkaisee sen, mitä tuloverolakia käytetään verotettavan nettotulon laskentaan. (Ossa 2014, 27.)

Suurimmalla osalla verovelvollisista on vain yksi tulolähde (Niskakangas 2009, 34). Verovelvollisella voi olla kuitenkin useampia tulolähteitä. Jos tulolähteitä on vain yksi, huomio keskittyy lainvalintaan. Useampien tulolähteiden tilanteet ovat moniulotteisempia ja tarkastelun keskiössä ovat eri tuloverolakien rajanvetotilanteet. Kysymykset siitä, miten verotuksessa on arvioitava varojen siirtoja tulolähteiden välillä, tulee usean tulolähteen tilanteissa myös esille. Vaikka tulolähdejaon vaikutus kohdistuu lähinnä tuloverotukseen, sillä on vaikutuksia myös

perintö- ja lahjaverolain sukupolvenvaihdoshuojennussäännöksiä arviointeihin. (Ossa 2014, 28.)

2.2 Osakeyhtiön verotuksen pääpiirteet

Osakeyhtiö on Suomen suosituin yritysmuoto. Patentti- ja rekisterihallituksen tilastojen mukaan rekisteröityjä osakeyhtiöitä Suomessa oli vuoden 2014 kesäkuun lopussa 247 050. (Patentti- ja rekisterihallitus 2014.) Suuryritykselle yleensä taloudellisesti tehokkain tapa harjoittaa yritystoimintaa on toimiminen osakeyhtiömuodossa. Suuryritysten lisäksi myös iso joukko pienyrityksistä harjoittaa yritystoimintaa osakeyhtiömuodossa. Taustalla voivat olla esimerkiksi verotukselliset syyt. (Niskakangas 2009, 53.)

Osakeyhtiön tuloverotuksen lähtökohtana on, että osakeyhtiötä pidetään erillisenä verovelvollisena. Sille vahvistetaan verotettava tulo, ja yhtiön tulee vastata itsenäisesti sille määräytyistä veroista. (Niskakangas 2009, 53.) Tappionsa osakeyhtiö voi vähentää samassa tulolähteessä seuraavan kymmenen verovuoden aikana sitä mukaa, kun tuloa syntyy (TVL 117–118 §). Usein on, että osakeyhtiöllä on vain elinkeinotulolähde, mutta on mahdollista, että yhtiöllä on myös henkilökohtaiseen tulolähteeseen kuuluvaa tuloa ja varallisuutta. Osakeyhtiön saadessa vain elinkeinotuloa lasketaan puhdas tulo ainoastaan EVL:n mukaan. (Niskakangas 2009, 53.)

Osakeyhtiön erillinen verovelvollisuus on keskeinen ero verrattuna yksityisliikkeen ja henkilöyhtiöön. Osakeyhtiön tulovero määräytyy suhteellisen yhteisöverokannan mukaan. Yhtiöön voidaan jättää varoja sisään yhteisöverokannan mukaisella veroseuraamuksella. Osakeyhtiöstä on mahdollista jakaa voittovaroja osakkaille osinkoina. Jaettavan osingon määrästä päätetään tilikausittain yhtiökokouksessa osakeyhtiölain sallimissa puitteissa. Vuosittain siis ratkaistaan se määrä, joka voitosta tai kertyneistä voittovaroista tulee verotettavaksi osinkotulona osakkaan verotuksessa. (Kukkonen & Walden 2014, 34.)

Vuoden 2014 alusta alkaen yhteisöveroprosentti Suomessa on ollut 20 %. Ensimmäisen kerran sitä sovelletaan vuodelta 2014 toimitettavassa verotuksessa. Voimaantulosäännöksen poikkeuksen mukaan verokanta on kuitenkin 24,5 pro-

senttia myös verovuonna 2014, jos yhteisön tilikautta on muutettu sinä päivänä, kun hallitus päätti yhteisöverokannan laskemisesta 21.3.2013 tai sen jälkeen. (HE 185/2013, 49.) Jyrki Kataisen hallituksen ohjelman mukaan yhteisöveroa alennettiin suomalaisten yritysten kilpailukyvyn ja investointihalukkuuden sekä työllisyyden edistämiseksi (HE 185/2013, 6).

2.3 Listaamattomasta yhtiöstä saadun osingon verotus

Osakkaan saaman osinkotulon verokohtelu on erilainen riippuen siitä, onko osinkoa maksava yhtiö noteerattu vai noteeraamaton (Viitala 2014, 39). Noteeratulla yhtiöllä tarkoitetaan pörssiyhtiötä, jonka osakkeet ovat julkisen kaupan käynnin kohteena markkinoilla viranomaisen valvonnan alla (Verohallinto 2014). Vuoden 2014 alusta alkaen voimaan tullessa uudessa osinkoverojärjestelmässä nettovarallisuuden perusteella laskettavalla osakkeen matemaattisella arvolla on edelleen keskeinen vaikutus listaamattomalta yhtiöltä saadun osingon verokohteluun. Matemaattista arvoa käytetään yhä osingon jakamiseen pääomatulona ja ansiotulona. (Viitala 2014, 39–41.) Osakkeen matemaattinen arvo lasketaan siten, että yhtiön tarkistettu nettovarallisuus jaetaan ulkona olevien osakkeiden lukumäärällä (Verohallinto 2014).

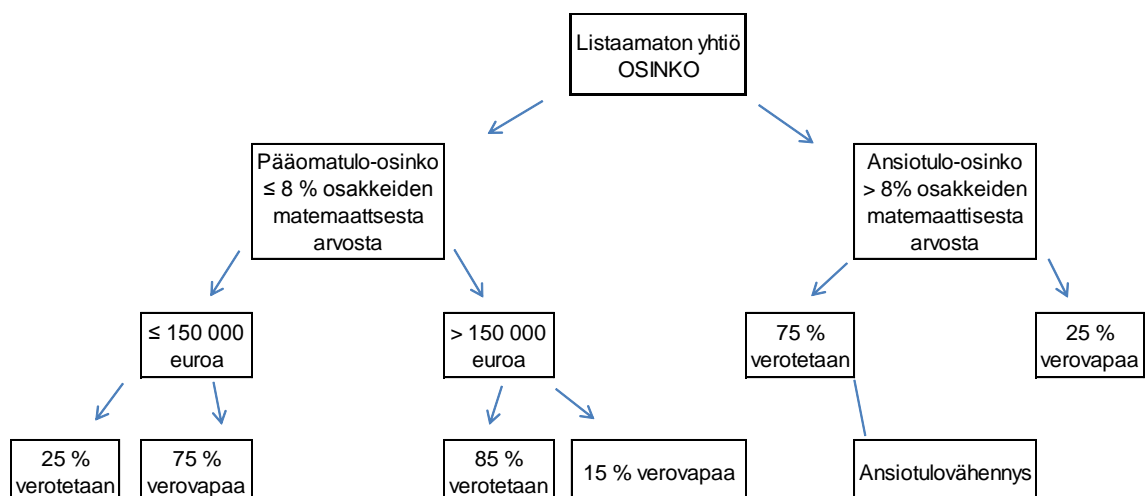
Listaamattoman yhtiön osingon verotuksesta säädetään TVL 33 b §:ssä. TVL 33 b §:n mukaan muusta kuin julkisesti noteeratusta yhtiöstä saadusta osingosta 25 prosenttia on veronalaista pääomatuloa ja 75 prosenttia verovapaata tuloa siihen määrään saakka, joka vastaa varojen arvostamisesta verotuksessa annetussa laissa (1142/2005) tarkoitetulle osakkeen verovuoden matemaattiselle arvolle laskettua kahdeksan prosentin vuotuista tuottoa. Siltä osin kuin verovelvollisen saamien tällaisten osinkojen määrä ylittää 150 000 euroa, osingoista 85 prosenttia on pääomatuloa ja 15 prosenttia verovapaata tuloa. (TVL 33 b §.)

Listaamattomasta yhtiöstä saatu osinko jaetaan yhtiön nettovarallisuudelle lasketun vuotuisen tuoton perusteella ansio- ja pääomatulo-osuuteen. Pääomatulona verotettavasta osingosta 25 prosenttia on veronalaista pääomatuloa ja 75 prosenttia verovapaata tuloa siihen asti kuin osingon määrä vastaa osakkeen matemaattiselle arvolle laskettua 8 prosentin vuotuista tuottoa. Osakkeenomistajille aiemmin sallitut verovapaat osingot on korvattu vuoden 2014 alusta osit-

tain veronalaisilla eli verohuojennetuilla osingoilla. Vuodesta 2014 vuotuinen tuotto prosentti laskettiin 9 prosentista 8 prosenttiin. (Viitala 2014, 40; Kuvio 2.)

Osinkojen verohuojennusta sovelletaan kuitenkin enintään 150 000 euroon saakka vuodessa. Huojennukseen oikeuttava osingon enimmäismäärä on henkilökohtainen. Useampia yhtiöitä omistamalla ei ole mahdollista kiertää huojennukseen oikeuttavaa maksimia. (Kukkonen & Walden 2014, 46.) Maksimin eli 150 000 euron rajan ylittävältä osalta osingosta 85 prosenttia on veronalaista pääomatuloa ja 15 prosenttia verovapaata tuloa (Viitala 2014, 40). Siltä osin kuin liikutaan osakkeen matemaattiselle arvolle lasketun 8 prosentin rajan yläpuolella, osingosta 75 prosenttia on veronalaista ansiotuloa ja 25 prosenttia verovapaata tuloa. Jos osakkaana on toinen yhtiö, sen saamat listaamattoman yhtiön jakamat osingot ovat täysin verovapaita. (Kukkonen & Walden 2014, 46.)

Hyvin harvoin pienissä perheosakeyhtiöissä yksittäisen osakkaan osakkeiden matemaattinen arvo on 1 875 000 euroa tai tätä enemmän. Kahdeksan prosenttia 1 875 000 eurosta on 150 000 euroa. Yritykset, joissa 150 000 euron yläraja pääosin verovapaalle osingolle tulee käyttöön, ovat pienenä vähemmistönä. Pääasialliset verotusvaihtoehdot ovat näin ollen joko 75-prosenttinen verovapaus tai osittainen ansiotuloverotus kahdeksan prosentin rajan ylittyessä. (Kukkonen & Walden 2014, 47.)

Kuvio 2. Listaamattomasta yhtiöstä saadun osingon verotus. (Viitala 2014, 41.)

2.4 Nettovarallisuuden laskeminen

Nettovarallisuudella on ollut pitkään suuri merkitys osinkojen verotuksessa, ja on yhä edelleen huolimatta vuotuisen tuottoprosentin alenemisesta yhden prosenttiyksikön verran. Jotta osakkeen matemaattisen arvon saa selville on selvittävä osakeyhtiön nettovarallisuus. (Viitala 2014, 48.) Osakkeen matemaattisen arvon laskenta pohjautuu yhtiön verovuotta edeltävän vuoden tilinpäätöksen mukaan laskettuun tarkistettuun nettovarallisuuteen (Laki varojen arvostamisesta verotuksessa 1142/2005 2.1 §).

Yhtiön nettovarallisuus saadaan kun yhtiön varoista vähennetään velat (Laki varojen arvostamisesta verotuksessa 1142/2005 2.1 §). Nettovarallisuutta laskettaessa otetaan mukaan yhtiön kaikki varat ja velat huomioimatta sitä, kuuluvatko ne elinkeinotoiminnan tulolähteeseen vai eivät. Nettovarallisuuden laskennan pohjana käytetään yhtiön verovuotta edeltävän vuoden tilinpäätöksen tasetta. Esimerkiksi verovuodelle 2014 osakkeen matemaattinen arvo saadaan yhtiön 31.12.2013 päättyneen tilikauden taseesta. Jos yhtiön tilikausi on muu kuin kalenterivuosi, matemaattinen arvo lasketaan edeltävänä vuonna päättyneen tilikauden tilinpäätöksen perusteella. (Viitala 2014, 48–49.)

Nettovarallisuuslaskelmassa varojen arvona pidetään yleisesti sitä tuloverotuksen hankintamenon jäännöstä, joka yhtiöllä on verotuksessa hyväksytyjen poistojen ja arvonalennusten jälkeen jäljellä tilikauden päättyessä. Nettovarallisuuslaskelmassa käytetyt arvot ja tilinpäätöksen tasearvot voivat täten poiketa toisistaan. (Viitala 2014, 50.)

Nettovarallisuutta laskettaessa varoihin lähtökohtaisesti katsotaan kuuluvan kaikki taseen vastaaviin kuuluvat erät kuten pysyvien vastaavien aineettomat ja aineelliset hyödykkeet ja sijoitukset sekä vaihtuvien vastaavien vaihtomaisuus, saamiset, rahoitusarvopaperit sekä rahat ja pankkisaamiset. (Viitala 2014, 50.) Pitkävaikutteiset menot, joilla katsotaan olevan varallisuusarvoa, luetaan myös varoihin. Sen sijaan sellaisia pitkävaikutteisia menoja, joilla ei ole varallisuusarvoa, ei lueta varallisuuteen laskettaessa nettovarallisuutta. (Vilkumaa 2014, 134.) Esimerkiksi perustamismenot sekä tutkimus- ja kehittämis-

menot voidaan verotuksessa vähentää myös vuosikuluina, täten niillä ei katsota olevan varallisuusarvoa (Viitala 2014, 50).

2.5 Palkan verokohtelu

Vaikka palkkaa ei pidetä varsinaisena osakeyhtiön voitonjaon muotona, sillä on keskeinen merkitys osakeyhtiön osakkaille verosuunnittelussa (Viitala 2014, 89). Verotuksellisesti katsottuna palkka on osakeyhtiölle vähennyskelpoista menoa ja saajalleen ansiotulona verotettavaa tuloa. Missään ei edellytetä, että osakasasemassa olevan työntekijän olisi pakko nostaa yhtiöstään palkkaa, mutta useimmiten yhtiössä työskenteleville osakkaille maksetaan ainakin jonkin verran palkkaa. (Kukkonen 2010, 199.)

Omistajayrittäjä voi työskennellä yrityksessä täysipäiväisesti ilman palkkaa ja nostaa tuloa jollain muilla keinoin. Tämä on täysin laillista, eikä sitä voida katsoa peiteltyksi osingonjaoksi tai ylipäättänsä veronkiertämiseksi. On kuitenkin muistettava, että palkanmaksu edellyttää yhtiön ja osakkaan erillisyyttä. (Kukkonen 2010, 199.) Osakasasemassa työskentelevälle henkilölle maksetun palkan pitäisi pysyä kohtuullisena. Jos osakasasemassa olevalle henkilölle maksetaan kohtuuttoman korkeaa palkkaa, siihen voi sisältyä riski, että palkka katsotaan peiteltyksi osingonjaoksi. Tapaukset, joissa on katsottu, että palkkaa on maksettu peiteltyinä osinkona, ovat harvinaisia, ja se edellyttää selvää epäsuhteisuutta luovutetun työsuorituksen ja palkan määrän välillä. Palkka on yhtiön elinkeinotuloon liittyessä täysimääräisesti vähennyskelpoinen, kun taas peitelty osinko on aina vähennyskelvoton. (Kukkonen & Walden 2014, 188.) Yhtiön maksaessa palkkaa työntekijälleen, työnantajan on huolehdittava myös palkan sosiaalikulusta. Sosiaalikulujen määrä riippuu työntekijäosakkaan asemasta yhtiössä. (Kukkonen 2010, 199).

Ennakkoperintälain 13.1 §:n 1 kohdan mukaan palkalla tarkoitetaan kaikkea palkkaa, palkkiota, etuutta ja korvausta, joka saadaan työ- tai virkasuhteessa (Ennakkoperintälaki 1118/1996 13.1 §). Palkan suoritus voi tapahtua rahana, luontaisetuna tai muuna etuutena. Luontaisetuja ovat muun muassa auto-, asunto-, ravinto-, ja puhelinetu. (Viitala 2014, 90). Palkkaa ovat myös kaikki työ- tai virkasuhteen perusteella suoritettavat palkanlisät, kuten esimerkiksi loma-

korvaus, loma-ajan palkka, ylityö- ja sunnuntaityökorvaus. (Kukkonen & Walden 2014, 188.) EPL 13.1 §:n 2 kohdan mukaan palkaksi katsotaan edellä mainittujen lisäksi myös kokouspalkkio, henkilökohtainen luento- ja esitelmäpalkkio, hallintoelimen jäsenyydestä saatu palkkio, toimitusjohtajan palkkio, avoimen yhtiön ja kommandiittiyhtiön yhtiömiehelle maksettu palkkio, sekä luottamustoimesta saatua korvaus (EPL 13.1 §). Palkaksi luetaan myös tuloverolain 66–68 §:ssä tarkoitetut edut sekä 69 §:ssä tarkoitetut edut siltä osin kuin ne eivät ole tavanomaisia ja kohtuullisia (EPL 13.2 §).

Omistajayrittäjälle palkka on periaatteessa joustavin keino nostaa osakeyhtiöstä varoja rahoittaakseen yrittäjän omaa talouttaan. Omistajan on mahdollista valita vapaasti palkanmaksun peruste ja säännöllisyys. Palkkaa voidaan maksaa esimerkiksi tuntipalkkaan, kuukausipalkkaan tai tulospalkkaan perustuen. Omistajayrittäjän maksaessa palkkaa itselleen, yrittäjä voi pienentää osakeyhtiön veronalaisen tulon määrää. Palkka verotetaan palkansaajan ansiotulona. Palkan ja osingon verorasitus voivat poiketa toisistaan paljonkin. Osingon ja palkanmaksun keskinäinen optimointi on yleensä omistajayrittäjän merkittävin verosuunnittelukeino (Viitala 2014, 90).

Palkkaa verotetaan ansiotulona, ja verotettava tulo määrätään valtion- ja kunnallisverotuksessa erikseen bruttotulon ja siitä tehtävien vähennysten perusteella. Ansiotuloista maksetaan veroa valtiolle progressiivisen veroasteikon mukaan. Kunnallisveroa maksetaan kunnallisverotuksessa verotettavan tulon perusteella kunnallisveroprosentin mukaan. Jokainen kunta päättää vuosittain oman veroprosenttinsa. Vuonna 2014 Suomen kuntien kunnallisveroprosentti vaihteli 16,50–22,50 prosentin välillä. (Valtiovarainministeriö 2014.)

2.6 Verokohtelun varmistaminen ennakkoratkaisumenetelmällä

Verotuksen ennakoitavuus on tärkeä osa verovelvollisen oikeusturvaa. Jos verovelvollinen on epävarma taloudellisensa toimintansa verokohtelusta, hän voi ennen toimiin ryhtymistä varmistaa verokohtelun. Näin verovelvollinen voi havaita veroriskit ja poistaa ne. (Myrsky & Rabinä 2011, 33.)

Verosuunnitteluun ja tulevaisuuden arviointiin liittyy useita epävarmuustekijöitä. Ongelmia voi aiheuttaa esimerkiksi lainsäädännössä tapahtuvat muutokset. Joskus käy jopa niin, ettei lainsäädäntö pysy taloudellisen kehityksen mukana. Tulkintojen vakiintuminen ottaa myös oman aikansa lainsäädännön muuttuessa. Ennakoinnin tarvetta aiheuttaa myös kansainväliseen verotukseen liittyvät tapahtumat. Verotuksen ennakoitavuus voi olla erityisen tärkeää kun halutaan tietää, tuleeko toiminnasta suorittaa arvonlisäveroa vai ei. (Myrsky & Rabinä 2011, 33–34.)

Verovelvollisen oikeusturva edellyttää, että verovelvollisen on mahdollista saada etukäteen sitova kanta toiminnan veroseuraamuksista. Jos verovelvollonen ei saisi etukäteen kannanottoja toimintansa veroseuraamuksista, se voisi aiheuttaa verovelvolliselle yllättäviä ja haitallisia vero- ja muita seuraamuksia. Suomessa on käytössä ennakkoratkaisumenettely, joka mahdollistaa sen, että tieto toiminnan verokohtelusta saadaan ennen varsinaista verotusta. Ennakollisen kannanoton hankkimisen voidaan katsoa kuuluvan osaksi tavanomaista verosuunnittelua. Suomessa verotukseen liittyviä sitovia ennakkoratkaisuja antaa Verohallinnon lisäksi keskusverolautakunta. Ennakkoratkaisuista peritään maksu. (Myrsky & Rabinä 2011, 34.)

Ennakkoratkaisun lisäksi verovelvollinen voi pyytää etukäteen ennakkokannanottoa verohallinnolta muillakin tavoin. Verovelvollinen voi esimerkiksi pyytää ohjausta tai neuvontaa verohallinnon asiantuntijoilta, mutta on huomioitava, että neuvonnan yhteydessä annetut ohjeet eivät ole sitovia. Aivan merkityksettömiä ohjeet ja keskustelut eivät kuitenkaan ole, koska tulkinnallisissa ja epäselvissä tapauksissa verovelvollinen voi vedota esimerkiksi vilpittömään mieleen ja näin saada tietynlaista suojaa kannalleen. (Myrsky & Rabinä 2011, 34.) Arvonlisäverotusta koskevissa asioissa verovelvollisen on mahdollista hakea kirjallista ohjausta (Arvonlisäverolaki 1501/1993 189 §). Koska verovelvollisen on mahdollista saada ohjausta sekä suullisesti että kirjallisesti, olisi verovelvollisen kannalta parempi saada ohjaus kirjallisesti aina kun mahdollista muun muassa epäselvyyksien välttämiseksi.

Verovelvollisen kannattaa harkita tarkkaan ennakollisen kannanoton hakemista. Ennakkokannanottoon kuluu yleensä varsin pitkä aika muutamista viikoista jopa

kuukausiin. Ennakkokannanottoa kannattaa täten hakea hyvissä ajoin. Joskus voi olla, että ennakkollinen kannanotto ei vastaa sisällöltään verovelvollisen käsitystä. Ennakkoratkaisusta on mahdollista valittaa ja joskus valitukset voivat johdattaa pitkäkestoisiin muutoshakuprosesseihin. (Myrsky & Rabinä 2011, 33–35.)

Huomioitavaa on, että tuloverotuksen ennakkotietohakemuksista päätettiin luopua vuoden 2013 alusta alkaen. Ennakkotieto erosi ennakkoratkaisusta lähinnä siten, että ennakkotiedosta ei voinut valittaa. (Verohallinto 2013.) Lain muutoksella pyrittiin yhtenäistämään verotuksen ennakkollista oikeusturvajärjestelmää ja samalla kohentamaan verovelvollisen oikeusturvaa. (HE 76/2012, 1).

Verotusta koskevia ennakkoratkaisuja voivat antaa keskusverolautakunta ja Verohallinto. Keskusverolautakunta antaa hakemuksesta ennakkoratkaisuja, jos lain soveltamisen kannalta muissa samanlaisissa tapauksissa tai verotuskäytännön yhtenäisyyden vuoksi on tärkeää saada asia ratkaistuksi taikka siihen on jokin muu erityisen painava syy. Keskusverolautakunnalla on valtuudet antaa ennakkoratkaisu tuloverosta, arvonlisäverosta, rajoitetusti verovelvollisen lähdeverosta ja korkotulon lähdeverosta. (Myrsky & Rabinä 2011, 43.)

Ennakkoratkaisun hakeminen on tehtävä kirjallisesti. Hakemuksessa tulee esittää yksilöity kysymys, josta ennakkoratkaisua haetaan sekä asian ratkaisemiseksi tarvittava selvitys. Keskusverolautakunta antaa vuosittain useita kymmeniä ennakkoratkaisuja. Keskusverolautakunnan antamat ennakkoratkaisut ovat julkisia ja ne julkaistaan Verohallinnon Internet-sivuilla. (Myrsky & Rabinä 2011, 43–46.)

Keskusverolautakunnan lisäksi Verohallinto antaa ennakkoratkaisuja. Esimerkiksi osakeyhtiö voi hakea ennakkoratkaisua Verohallinnolta verokysymyksiinsä. Verohallinnolle toimitettava hakemus on vapaamuotoinen ja se on tehtävä kirjallisesti. (Verohallinto 2012.) Ennakkoratkaisu on valituskelpoinen, mutta muutoksenhaku-aika on varsin lyhyt, 30 päivää. Muutosta Verohallinnon ennakkoratkaisuun haetaan valittamalla hallinto-oikeuteen ja edelleen korkeimpaan hallinto-oikeuteen. Verohallinto antaa ennakkoratkaisuja arvonlisäverotukseen, ennakkoperintään, perintö- ja lahjaverotukseen, varainsiirtoveroon ja kiinteistöveroon liittyvistä kysymyksistä. Esimerkiksi perintö- ja lahjaveroon liittyviä en-

nakkoratkaisuja Verohallinto antaa noin 1 000 kappaletta vuosittain. (Myrsky & Rabinä 2011, 46–49.)

2.7 Veronkierto ja peitelty osingonjako

Jos verojärjestelmää ei koeta tarpeeksi oikeudenmukaiseksi, verovelvolliselle voi syntyä halu välttää veronmaksua. Veronmaksun välttelyä voi tapahtua sekä lainsäännösten sallimissa puitteissa että niiden vastaisesti. Lainvastaista toimintaa voidaan ehkäistä lisäämällä kiinnijoutumisriskiä ja siitä aiheutuvia seuraamuksia. Oikeudenmukaiseksi koettu verojärjestelmä on tehokkain tapa estää verojen välttelyä. (Vilkkumaa 2014, 107.)

Lain sallimissa puitteissa tapahtuvaan verojen välttelyyn viranomaiset voivat puuttua laatimalla uusia lainsäännöksiä. Uusilla säännöksillä voidaan estää liiallinen verovelvollista suosiva verosuunnittelu. Esimerkiksi työpanosperusteisen osingon verotuksesta on annettu erityissäännökset. Esimerkki tällaisesta on työpanosperusteisen osingon erityisverokohtelu, jonka tarkoituksena on muun muassa ehkäistä työpanokseen perustuvan tulon muuntamista kevyemmin verotetuksi osinkotuloksi. (Vilkkumaa 2014, 107.)

Suomen verolainsäädännössä on merkittäviä yleisen tason säännöksiä, joiden tarkoituksena on ehkäistä liian pitkälle meneviä veronmaksun välttämistoimia. Säännökset antavat verottajalle mahdollisuuden puuttua toimenpiteisiin ja menettelyihin, jotka ovat lain vastaisia. Veron välttämistä koskevat yleiset säännökset ovat laissa verotusmenettelystä, johon kuuluvat muun muassa säännökset veron kiertämisestä ja peittelystä osingosta. (Vilkkumaa 2014, 108.) Veron kiertäminen on veron torjunnan laitton muoto. Veron kiertämiseksi katsotaan tavanomaisesta vaihdantakäyttäytymisestä poikkeavat toimet, joilla verovelvollinen pyrkii saavuttamaan verolain tarkoitukselle vieraita veroetuja ja joilla usein joudutaan venyttämään lain sanamuodon mukaista tulkintaa. (Myrsky & Rabinä 2011, 203.)

Verotusmenettelylain 28 §:ssä on yleinen tuloveron kiertämistä koskeva säännös. VML 28 §:n mukaan, säännöstä sovelletaan tilanteisiin, joissa jollekin olosuhteelle tai toimenpiteelle on annettu sellainen oikeudellinen muoto, joka ei

vastaa asian varsinaista luonnetta tai tarkoitusta, on verotusta toimitettaessa meneteltävä niin kuin asiassa olisi käytetty oikeaa muotoa. Säännöstä sovelletaan myös tilanteissa, joissa kauppahinta, muu vastike tai suoritus aika on kauppa- tai muussa sopimuksessa määrätty taikka muuhun toimenpiteeseen on ryhtytty ilmeisesti siinä tarkoituksessa, että suoritettavasta verosta vapauduttaisiin, voidaan verotettava tulo ja omaisuus arvioida. (Laki verotusmenettelystä 1558/1995 28.1 §.)

Sitä, milloin hyväksyttävästä verosuunnittelusta siirrytään veron kiertämiseen, ei voida aivan tarkkaan määritellä. VML 28 §:n yleislauseke antaa verotuksen toimittajalle normaalia lain soveltamista pidemmälle menevät mahdollisuudet ehkäistä veron kiertoa. (Verohallinto 2014.)

VML 28.2 §:n mukaan veroviranomaisen on kuultava verovelvollista, jos tapaukseen epäillään liittyvän veron kiertämistä. Verovelvolliselle annetaan tilaisuus esittää selvitys havaituista seikoista. Verovelvollisen tulee selvittää, että olosuhteille tai toimenpiteille ei ole annettu tavanomaisesta poikkeavaa muotoa tai että kaupassa ei ole pyritty vapautumaan suoritettavasta verosta. (Myrsky–Räbinä 2011, 203.) Veron kiertämistä koskevan yleislausekkeen lisäksi elinkeinoveroissa on yritysjärjestelyitä koskeva veron kiertämiseen liittyviä erityissäännös EVL 52h § (Myrsky & Räbinä 2011, 199).

Peitelystä osingon jaosta säädelään VML 29 §:ssä. Sen mukaan peiteltyllä osingonjaolla tarkoitetaan rahanarvoista etuutta, jonka osakeyhtiö antaa osakkeenomistajalle tai tämän omaiselle osakkuusaseman perusteella tavallisesta poikkeavana hinnoitteluna tai vastikkeetta. (VML 29.1 §.) Peiteltyä osingonjakoa voidaan soveltaa lähtökohtaisesti kaikkiin sellaisiin tilanteisiin, joissa osakeyhtiön varoja siirtyy osakkaalle tavanomaista edullisemmalla verotuksella. Tämä merkitsee sitä, että peitellyn osingonjaon soveltaminen voidaan ulottaa esimerkiksi tilanteisiin, joissa yhtiö ostaa omia osakkeitaan voitonjakokelpoisilla varoillaan taikka alentaa osakepääomaansa sekä pyrkii näin jakamaan varojaan osakkeenomistajille osingosta menevän veron välttämiseksi. (Kukkonen & Walden 2014, 47.)

Peitelty osingonjako voi toteutua eri tavoin, esimerkiksi jos osakkeenomistajan henkilökohtaisia kuluja kirjataan osakeyhtiön kuluiksi, osakkeenomistajalle maksetaan ylipalkkaa hänen työpanokseensa nähden, osakeyhtiö ostaa osakkeenomistajalta jonkin hyödykkeen ylihintaan, osakeyhtiö perii osakkeenomistajalta hyödykkeestä alihintaa tai osakeyhtiö antaa lainaa osakkeenomistajalle tavanomaisista ehdoista poiketen kuten ilman vakuutta. Peitellyn osingon saajana voi olla itse osakkeenomistajan lisäksi hänen puoliso, lapsi, vanhemmat, muu omainen tai konsernin emoyhtiö. Peitellyn osingonjaon soveltaminen ei edellytä tahallisuutta, vaan peiteltyä osingonjakoa voi tapahtua tahattomasti esimerkiksi hinnoitteluvirheestä johtuen. Vähäisiä hinnoitteluvirheitä ei katsota peitellyksi osingonjaoksi, vaan hinnoitteluvirheen tulee olla olennainen. (Viitala 2014, 127–128.)

Peitellyn osingon olemassaolosta veronsaajalla on ensisijainen näyttövelvollisuus (Viitala 2014, 128). Jos peiteltyä osinkoa on jaettu, verotuksellinen tilanne oikaistaan siten, että virheellinen menettely korjataan vastaamaan lainmukaista menettelyä. Tilanteesta riippuen oikaisu tehdään osakeyhtiön ja/tai osakkaan tuloverotukseen. Vuoden 2014 alusta alkaen 75 prosenttia peitelystä osingosta on veronalaista tuloa ja 25 prosenttia verovapaata tuloa. 75 prosentin veronalaisuus koskee kaikkia peitellyn osingon saajia eli esimerkiksi luonnollisia henkilöitä, osakeyhtiöitä ja henkilöyhtiöitä. Ulkomaiselta yhtiöltä TVL 33 d §:n mukaan saatu peitelty osinko on kuitenkin kokonaan veronalaista ansiotuloa, jos peitelty osinko on saatu tämän lain 33 c §:n 3 momentissa tarkoitettulta ulkomaiselta yhteisöltä. (TVL 33 d §.)

3 VEROSUUNNITTELU

3.1 Mitä on verosuunnittelu?

Käytännön tasolla verosuunnittelulla tarkoitetaan yleensä verojen minimointia pidemmällä aikavälillä. Verosuunnittelun käsitteeseen ei kuitenkaan välttämättä tarvitse sisältyä vaatimusta verojen minimoinnista. Verosuunnittelulla voidaan tarkoittaa myös verotustekijöiden huomioon ottamista yhtenä tekijänä muiden päätökseen vaikuttavien tekijöiden joukossa. (Knuuttinen 2012, 4.) Verovelvollinen ei täten aina välttämättä valitse verokustannuksiltaan edullisinta vaihtoehtoa, vaan päätöksien teossa otetaan huomioon muitakin verotusnäkökulmia. Lain sallimissa rajoissa verovelvollinen voi kuitenkin valita verotuksellisesti edullisimman ratkaisun. (Myrsky & Rabinä 2011, 197.)

Verosuunnittelussa on usein kysymys verotuksellisen tulon lykkäämisestä tulevaisuuteen. Tulon lykkääminen on yleensä mahdollista vain pääomatulojen osalta, mutta ansiotulojen osalta se ei pääsääntöisesti onnistu. (Knuuttinen 2012, 4.) Verosuunnittelua voi harjoittaa jokainen verovelvollinen, ja se koskee kaikkia verolajeja. Verosuunnittelun tarve korostuu mitä laajemmasta ja monipuolisemmasta taloudellisesta toiminnasta on kysymys. Erityisesti kansainvälistä toimintaa harjoittavien yritysten toiminnassa verosuunnittelun tarve korostuu. Ei pitäisi ajatella, että verosuunnittelu on ainoastaan kansainvälisiä suuryrityksiä hyödyttävää toimintaa. Verosuunnittelua voivat tehdä myös tavallisen tulonmuodostuksen omaavat yksityishenkilöt. Yksityishenkilöiden osalta verosuunnittelua voi tehdä esimerkiksi luovutusvoittojen osalta ja vähennysjärjestelmän hyödyntämisen kautta. (Myrsky & Rabinä 2011, 197.)

Yrityksissä verosuunnittelua tehdään tulevaisuutta varten, eikä se ole vain hetkellistä yhtä tilikautta koskevaa toimintaa. Yritysten tekemät verosuunnitelmat voidaan jakaa strategisiin, taktisiin ja operatiivisiin suunnitelmiin. Verostrategisellä suunnitelmalla on yleensä peruuttamattomampia vaikutuksia verovelvolliselle. Verostrateginen suunnitelma voi koskea esimerkiksi yritysmuodon valintaa. Verotaktisia valintoja voivat olla esimerkiksi omistajan yksityistalouden rahoittamiseen liittyvät ratkaisut ja investointien ajoittaminen. Operatiiviseen suunnitteluun kuuluu lainsäädännön ja oikeuskäytännön tarkka seuraaminen ja

hyväksikäyttö sekä tulevien muutosten mahdollinen ennakointi. (Myrsky & Rabinä 2011, 197–198.)

3.2 Verosuunnittelun tasot

Yritystoiminnan suunnittelu tulevaisuutta kohti on tärkeä osa yritysjohton työkenttää. Mitä paremmin yrityksen johto pystyy ennakoimaan ja suunnittelemaan tulevaisuutta, sitä parempiin tuloksiin toiminta yleensä johtaa. Strateginen suunnitelma on tärkein osa suunnittelussa; siinä otetaan kantaa yritystoiminnan perustekijöihin kuten toimialaan, asiakaskohderyhmiin, tuotteisiin ja palveluihin, yritysmuotoon ja niin edelleen. Strategisessa tasossa tehdyt valinnat on tarkoitus viedä käytäntöön, ja tämän pohjalta yritykselle laaditaan vuosittainen toimintasuunnitelma. Vuosisuunnitelmat ovat yrityksen operatiivista suunnittelua. (Vilkkumaa 2014, 187.)

Yrityksen verosuunnittelu voidaan jaotella myös strategisen ja operatiivisen tason suunnitelmiin. Pitkän ajan tulossuunnitelmat muodostavat yrityksen verosuunnittelun pohjan. Tulossuunnitelmien pohjalta voidaan hahmotella tuleviin tilinpäätöksiin liittyviä ratkaisuja. Vero- ja tilinpäätössuunnittelulla onkin läheinen yhteys toisiinsa. (Vilkkumaa 2014, 187.)

Strategisen verosuunnittelun tarkoituksena on tehdä suunnitelmia pitkälle aikavälille. Strategisessa verosuunnittelussa otetaan kantaa yritystoiminnan perustekijöihin. Strategisessa verosuunnittelun avulla pyritään ratkaisemaan muun muassa yritysmuoto, pitkän aikavälin kasvutavoitteet ja muut toiminnan tavoitteet kuten esimerkiksi nettovarallisuuden kasvu. Strategisella tasolla kartoitetaan myös tarvittavat investoinnit, toimitilat, tuotantovälineet ja niiden toteutus. Voidaan esimerkiksi pohtia, kannattaako yrityksen ostaa toimitilat ja tuotantovälineet itselleen vai vuokrata ne. (Vilkkumaa 2014, 187.)

Operatiivinen verosuunnittelu on käytännönläheistä verosuunnittelua, jota tehdään yleensä toimintakausittain. Operatiivisella tasolla otetaan kantaa esimerkiksi siihen, mikä on toimintakauden tavoitetulos ja miten se toteutetaan tai miten turvataan tietyn suuruinen osingonjako tai sopivan ja halutun verotuskohtelun mukainen eurojen ottaminen ulos yrityksestä. (Vilkkumaa 2014, 189.)

3.3 Nettovarallisuus ja sen merkitys verosuunnittelussa

Nettovarallisuudella on keskeinen merkitys osakeyhtiön omistajan verosuunnittelussa. Nykyinen verotusjärjestelmä kannustaa osakeyhtiötä kasvattamaan nettovarallisuuttaan. (Vilkkumaa 2014, 190.) Tämä johtuu siitä, että verovapaata tai vähemmän verotettua osinkoa saadaan sitä enemmän, mitä enemmän yhtiöllä on nettovarallisuutta. Vuonna 2014 yhtiön tekemät toimet nettovarallisuuteen vaikuttavat pääasiassa vain kyseisen vuoden nettovarallisuuteen, jota sitten käytetään vuoden 2015 verohuojennetun osingon eli pääomatulo-osingon laskennan pohjana. (Kukkonen & Walden 2014, 82.)

Osakkeen matemaattinen arvo lasketaan osakeyhtiön nettovarallisuudesta. Jos osakeyhtiössä on useampia osakkeenomistajia, he voivat olla erilaisessa asemassa kun heidän omistamiensa osakkeiden matemaattista arvoa verotuksessa lasketaan. (Vilkkumaa 2014, 190.) Osakkeiden matemaattisen arvon laskemisen jälkeen tehdään tarvittaessa osakaskohtaisia oikaisuja ennen kuin osakkaan saama osinko jaetaan pääomatulo- ja ansiotulo-osingoiksi. Oikaisuja tehdään esimerkiksi tilanteissa, joissa osakkeenomistaja on ottanut osakeyhtiöstä osakaslainan tai hänen käytössään on ollut asunto, joka kuuluu osakeyhtiön varoihin. (Vilkkumaa 2014, 139.)

Yhtiön nettovarallisuussuunnittelussa kartoitetaan yhtiön varat, velat, osakaskohtaiset oikaisut ja muut nettovarallisuuteen sekä osingon verovapaan osuuden laskentaan vaikuttavat tekijät. Yhtiön nettovarallisuutta kasvattavat voittovarojen sisään jättäminen ja osakaskohtaisista oikaisuista eroon pääseminen kuten esimerkiksi osakkaan muutto pois yhtiön omistamasta asunnosta. Nettovarallisuutta voidaan kasvattaa myös lisäpääoman sijoittamisella yhtiöön, maksamalla mahdollinen osakaslaina pois, pidättäytymällä mahdollisista arvonalenuksista sekä yhtiön omistaman varallisuuden lajin muuttamisella. (Kukkonen & Walden 2014, 82–83.)

Tavallisesti yritystoiminnan alkuvaiheessa osakeyhtiöllä ei ole vielä merkittävää nettovarallisuutta ja liiketoiminnan tuloksetkin voivat olla heikkoja. Yrittäjän on tällöin valittava kasvattaako nettovarallisuutta vai ottaako euroja ulos yritykses-

tä. Lisäksi osakkeenomistajan henkilökohtaiseen elämiseen tarvittava rahamäärä vaikuttaa myös tarkasteluun. Nettovarallisuuden kasvattaminen ei ole helppoa, jos osakkeenomistaja tarvitsee jatkuvasti omiin henkilökohtaisiin menoihinsa osakeyhtiön tulovirran. Tämä merkitsee osakeyhtiön omistajalle sitä, että häntä verotetaan pääasiassa tai kokonaan ansiotuloverotuksen sääntöjen mukaan. Omistaja rinnastuu ikään kuin palkansaajaan, eikä näin ollen saa mitään korvausta ottamastaan yrittäjäriskistä. Tätä pidetään nykyisen tuloverojärjestelmän yhtenä suurimpana ongelmana pohdittaessa yritystoimintaan ja yrittäjään liittyvää tuloverotusta erityisesti pienemmissä osakeyhtiöissä. (Vilkkumaa 2014, 193.)

3.4 Palkkaa vai osinkoa

Osakeyhtiössä työskentelevän osakkaan yksi keskeisimmistä voitonjaon optimoinnin valintatilanteista on palkkana ja osinkona nostettavan tulon määrittäminen (Viitala 2014, 160). Osingon jakaminen osakkaalle on kannattavaa silloin, kun osakas saa osingon käyttöönsä palkkaa alhaisimmin verokustannuksin (Tomperi 2014, 215). Haasteita palkan ja osingon verosuunnitteluun tuovat niiden erilainen verokohtelu sekä yhtiön että osakkaan näkökulmasta. Optimoinnin kannalta merkitystä on sillä, paljonko yhtiön saamasta tulosta menee veroja ja sivukuluja sekä yhtiön että osakkaan tasolla. Yhtiön kuin myös osakkaan suorittamat verot ja sivukulut pienentävät omistajalle käteen jäävää tulon määrää. (Viitala 2014, 160.)

Osakeyhtiön omistajayrittäjä tarkastelee omistamansa yhtiön verotusta ja omaa henkilökohtaista verotustaan yleensä yhtenä kokonaisuutena. Tavallisesti tilannetta arvioidaan sekä yhtiön että osakkaan tulojen ja niistä maksettujen verojen kokonaismäärän kautta. Yhtenä vertailukohtana voidaan käyttää palkan ja ansiotulona verotettavan osingon vaikutusta kokonaisverorasitukseen. Yhtiössä työskentelevän osakkeenomistajan on verotuksellisesti edullista nostaa jonkin verran ansiotuloja. Vuonna 2014 yhtiön maksama yhteisövero ja osakkaan palkasta maksama ansiotulovero ovat yhteenlaskettuna noin pääomatuloverokannan tasolla, kun palkan määrä on osakkaan henkilökohtaisista vähennyksistä riippuen noin 16 000–18 000 euroa. Huomioitavaa on, että palkanmaksu on

mahdollista vain, jos osakas työskentelee yhtiössä. (Raunio, Romppainen, Ukola & Kotiranta 2014, 28.)

Yhtiön laskiessa verotuksen kokonaisrasitusta osingon ja palkan suhteen on otettava huomioon tiettyjä seikkoja, kuten se, että osinko ei ole verotuksessa vähennykelpoista menoa yhtiölle, mutta palkka sivukuluineen on. Osinkoon ei myöskään liity sivukulujen suoritusvelvoitetta toisin kuin palkkaan. Huomioon on otettava myös, että palkan sivukulujen suorittamisvelvollisuus riippuu siitä, kuuluuko osakas YEL- vai TyEL-vakuutuksen piiriin. (Viitala 2014, 160.)

Osakkaan kannalta osingon ja palkan vero-optimoinnissa on otettava huomioon muun muassa pääomaosingon kevennetty verotus, jossa osingosta joko 25 prosenttia tai 85 prosenttia on veronalaista pääomatuloa. Ansiotulo-osingosta 75 prosenttia on veronalaista ansiotuloa, mutta palkka on veronalaista ansiotuloa kokonaisuudessaan. Osakkaan henkilökohtainen ansiotuloveroprosentti muodostuu kunnallis- ja valtionverosta sekä työntekijän sairausvakuutusmaksusta. Ansiotuloveroprosentin laskuun otetaan mukaan myös kirkollisvero, jos osakas kuuluu kirkkoon. Palkan sivukulujen suorittamisvelvollisuus riippuu siitä, kuuluuko osakas YEL- vai TyEL-vakuutuksen piiriin. Merkille pantavaa on, että palkan maksulla ei ole vaikutusta YEL-maksuihin, mutta TYEL-vakuutetun osakkaan kohdalla eläketurva kertyy palkkana maksetusta tulosta. (Viitala 2014, 161.) Verottajan hyväksymillä vähennyksillä on myös merkitystä lopullisen verotettavan tulon määrään. Esimerkiksi kunnallisverotuksessa ansiotulovähennyksen saa sekä ansiotulo-osingosta että palkasta. Tulonhankkimisvähennys myönnetään sen sijaan vain palkkatuloista. (Raunio ym. 2014, 29.)

Osakeyhtiön optimoidessaan voitonjakoa nyrkkisääntönä voidaan pitää sitä, että palkan nostaminen yhtiöstä on verotuksellisesti kannattavaa ainakin siihen määrään asti, jossa osakkaan nostaman palkan kokonaisveroaste vastaa yhtiön voitton sovellettavaa yhteisöverokantaa. Palkka kuuluu tällöin yhdenkertaisen verotuksen piriin ja kokonaisveroaste jää 20 prosenttiin. Käytännössä tämä ei kuitenkaan ole mahdollista, koska edes pientä palkkaa maksamalla ei saada aikaan tilannetta, jossa YEL-osakkaan palkan kokonaisveroaste alittaisi yhteisöverokannan. Vuodesta 2014 alkaen jo pelkästään kunnallisveroja veroprosenttiin sisältyvät palkan sivukulut ylittävät 20 prosentin rajan. Tämä merkitsee

sitä, että edes alle valtion tuloveroasteikon alarajan eli 16 300 euron vuosittain maksetuista palkoista verorasitus asettuu laskennallisesti lähes yhteisöverokannan tasolle. Käytännössä pienillä ansiotulotasoilla liikuttaessa osakaskohtaiset verovähennysmahdollisuudet vaikuttavat merkittävästi ansiotulojen verorasi-
tukseen. (Viitala 2014, 161.)

Osakkaan kannalta palkanmaksun luontevana kynnyksrajana on osinkojen kokonaisverorasitus. Voitonjaon optimoinnissa osakkaan kannattaisi nostaa yhtiöstään palkkaa vähintään se määrää, joka vastaa osinkojen kokonaisverorasitusta. Vuoden 2014 alusta osinkojen alin kokonaisverorasitus on 26 prosenttia. YEL-osakkaan nostaman palkan osalta karkeana kynnyksrajana voidaan pitää valtion tuloveroasteikon ensimmäisen portaan ylärajaa eli 24 300 euroa, jossa valtion tuloveroprosentin 6,5 prosenttia. Tässä kohdassa kunnallisvero ja valtion tulovero ylittävät osinkojen kokonaisveroasteen eli 26 prosenttia. (Viitala 2014, 161; Taulukko 1.)

Taulukko 1. Voitonjakomuodon vaikutus kokonaisveroasteeseen (Viitala 2014, 161–162)

VOITONJAKOMUOTO	KOKONAISSVEROASTE
Ei voitonjakoa	20 %
Pieni YEL-palkka (n.25 000 €)	26 %
Huojennettu osinko	26 %
Keskisuuri YEL-palkka (n. 33 000 €)	30 %
Ei huojennettu pääomatulo-osinko	40,4 - 41,8 %
Ansiotulo-osinko, TyEL-palkka	> 50 %

Palkanmaksun osalta toisena kynnyksrajana voidaan pitää tasoa, jossa palkan kokonaisveroaste vastaa kertaalleen verotetun pääomatulon veroastetta. Tämä tarkoittaa sitä, että osakas on nostanut yhtiöstään palkkaa ensimmäisen kynnyksrajana eli niin sanotun pienen palkan verran ja huojennettua osinkoa määrän, joka vastaa osakkeiden matemaattiselle arvolle laskettua 8 prosentin vuotuista tuottoa, kuitenkin korkeintaan 150 000 euroa. Edellä mainitsemien tulojen kokonaisveroaste on 26 prosenttia. Jos osakas haluaa nostaa vielä enemmän voittoa, seuraavaksi verotuksellisesti suotuisin ratkaisu on lisäpalkan nostaminen. Lisäpalkkaa kannattaa nostaa siihen asti, jossa palkan kokonaisveroaste saa-

vuttaa pääomatulojen kokonaisverorasituksen eli 30 prosenttia tai 32 prosenttia. YEL-osakkaan kannalta ihanteellinen lisäpalkan määrä on 8 000 euroa, jolloin saavutetaan niin sanottu kohtuullisen palkan kynnyks, noin 33 000 euroa. (Viitala 2014, 163.)

Suuren nettovarallisuuden omaavien yhtiöiden osakkaiden kannattaa nostaa yhtiöstä yleensä pääomatulo-osinkoa vastaava määrä, kuitenkin enintään 150 000 euroon asti. Tällöin osingon verokannaksi muodostuu joko 7,5 prosenttia tai 8 prosenttia riippuen pääomatulon verokannasta. Vaihtoehtoisia ratkaisuja ei tällöin tarvitse harkita, koska palkasta menevä vero olisi osingon veroa korkeampi. (Tomperi 2014, 216) Sen sijaan pienen nettovarallisuuden omaavassa yhtiössä osakkaan mahdollisuudet saada huojennettua pääomatulona verotettava osinkoa ovat heikkomat. Vaihtoehtoisiksi jäävät yleensä palkan tai pääomatulo-osingon nostaminen yhtiöstä. (Viitala 2014, 164.) Ansiotulo-osingosta 75 prosenttia on veronalaista ansiotuloa. Ansiotulo-osingon kokonaisveroaste nousee varsin korkeaksi, noin 40–52 prosentin välille, koska ansiotulo-osingosta on maksettu myös yhteisövero. Ansiotulo-osinkojen korkeasta kokonaisveroasteesta johtuen ansiotulo-osinkoja voidaan pitää verotuksen optimoinnin kannalta palkan vaihtoehtona tilanteessa, jossa palkkaan kohdistuu huomattavia sivukuluja. Käytännössä osakas on tällöin TyEL:n mukaan vakuutettu. (Viitala 2014, 159.)

YEL-osakkaan kannalta palkan maksaminen on yhtiön ja osakkaan kokonaisverorasitukseen nähden edullisempaa kuin ansiotulo-osingon maksaminen. Sen sijaan TyEL-osakkaalle ansiotulo-osingon nostaminen voi olla verotuksellisesti suotuisa vaihtoehto. TyEL-osakkaan palkan kokonaisverorasitus nousee korkeaksi jo kohtalaisen matalalla tulotasolla palkkaan liittyvien työnantajan ja työntekijän sivukulujen johdosta. (Viitala 2014, 166.)

3.5 Lainajärjestetyt

3.5.1 Laina yhtiölle

Lainajärjestelyt yhtiön ja osakkeenomistajan välillä ovat yksi merkittävä osakeyhtiön voitonjaon optimoinnin keinoista. Osakkeenomistajan on mahdollista antaa omistamalleen osakeyhtiölle lainaa. Osakeyhtiön ottaman lainan tulee olla tarpeen osakeyhtiön liiketoiminnan kannalta, ja osakeyhtiö voi maksaa siitä koron osakkeenomistajalle. Koron tulee olla kuitenkin markkinaehtoinen. Maksetut korot osakeyhtiö voi vähentää verotuksessaan. Osakkaalle maksetut korot ovat pääomatulona verotettavaa tuloa, josta sitten maksetaan pääomatuloverokannan mukainen vero. (Vilkkumaa 2014, 199.)

Elinkeinoverolain mukaan koron vähennyskelpoisuus elinkeinotoiminnan tulolähteestä edellyttää, että lainaa voidaan pitää tarpeellisenä yhtiön elinkeinotoiminnassa. Jos laina ei ole tarpeellinen yhtiön elinkeinotoiminnassa, vähennys voi tapahtua vain muun toiminnan tulolähteestä. Vähennyskelpoisuus TVL-tulolähteestä ei välttämättä ole haluttu ratkaisu, jos yhtiöllä ei ole riittävästi veronalaista tuloa TVL-tulolähteestä. (Viitala 2014, 102.)

Tärkeää on myös huomioida, että osakkaan antamalle lainalle suoritettun koron pitää olla markkinaehtoinen. Markkinaehtoisen koron määrään vaikuttaa muun muassa yleinen korkotaso ja lainan luonne eli onko kyseessä tavallinen laina vai pääomalaina. Hyväksyttävä korkotaso määräytyy lainan antohetken tason perusteella. Jos lainalle maksetaan niin sanottua ylikorkoa eli korko ylittää markkinaehtoisen määrän, ylikorkoon sovelletaan VML 29 §:n mukaista peiteltyyn osingon verotusta. Ylikorko katsotaan vähennyskeltottomaksi menoksi yhtiölle ja peiteltyksi osingoksi osakkaalle. (Viitala 2014, 102–103.)

Osakkeenomistajan antama laina on osakeyhtiölle velkaa. Velasta maksetut korot vaikuttavat osakeyhtiön eri tilikausien voittoihin ja voivat vaikuttaa myös yhtiön nettovarallisuuteen. Osakkeenomistajan etuna on se, että osakeyhtiölle annettu laina mahdollistaa jatkuvan pääomatulovirran omistajalle. (Vilkkumaa 2014, 200–201.)

Osakkaan ja yhtiön välisillä rahoitusjärjestelyillä voi olla myös muuta voitonjakoa tukeva rooli. Esimerkiksi tilanteessa, jossa yhtiön likviditeetti on huono mutta verotuksen optimointi edellyttää osingonjakoa, osingonjaon yhteydessä on mahdollista sopia yhtiön ja osakkaan välisestä lainajärjestelystä. Osakkeenomistajalle jaettavaksi päätetty osinko on mahdollista jättää yhtiön velaksi osakkeenomistajalle eli niin sanotuksi osingonjakovelaksi. Osingonjakovelalle maksetun koron on yhtiö yleensä pystynyt vähentämään EVL-tulolähteen menona. (Viitala 2014, 103.) Osakkaan antaessa oman pääoman ehtoista lainaa yhtiölle tulee hänen muistaa, että yhtiöön sijoitettua omaa pääomaa on vaikea saada ulos yhtiöstä, erityisesti jos se on sijoitettu osakepääomana. (Vilkkumaa 2014, 201.)

3.5.2 Osakaslaina

Osakkaan yhtiöstä nostamia lainoja nimitetään verotuksessa osakaslainoiksi (Raunio ym. 2014, 78). Osakaslainaa voidaan pitää osakeyhtiössä yhtenä voitonjakovaihtoehtona. Pienyhtiön osakkaan on mahdollista ottaa yhtiöstään lainaa lyhyeksi tai pidemmäksi aikaa. Osakaslainan avulla osakkeenomistaja voi esimerkiksi rahoittaa omaa yksityiselämäänsä. (Kukkonen & Walden 2014, 111.)

TVL 53 a §:n mukaan osakaslaina on luonnollisen henkilön veronalaista pääomatuloa. Veronlaiseksi pääomatuloksi katsotaan rahalainasta verovuoden päättyessä maksamatta oleva määrä, jos verovelvollinen, hänen perheenjäsenensä tai he yhdessä omistavat suoraan tai välillisesti vähintään 10 prosenttia yhtiön osakkeista tai heillä on vastaava osuus yhtiön kaikkien osakkeiden tuottamasta äänimäärästä. (TVL 53 a §.)

Velallisen velvollisuuksiin kuuluu maksaa velka takaisin yhtiön varoja lainatesa. Jos varoja lainataan ilman takaisinmaksuvelvoitetta, lainausta voidaan pitää peiteltynä varojen jakamisena ja tällöin jaetut varat tulee palauttaa yhtiölle. Yhdenvertaisuusperiaate tulee ottaa huomioon yhtiön varoja lainatessa erityisesti yhtiössä, joissa on useita osakkeenomistajia. (Raunio ym. 2014, 76–77.) OYL 1:7 §:n mukaan yhtiökokous, hallitus, toimitusjohtaja tai hallintoneuvosto eivät saa tehdä päätöstä tai ryhtyä muuhun toimenpiteeseen, joka on omiaan tuotta-

maan osakkeenomistajalle tai muulle epäoikeutettua etua yhtiön tai toisen osakkeenomistajan kustannuksella (OYL 1:7 §).

Osakaslainan ottaminen vähentää omistajayrittäjän osakkeiden yhteenlaskettua matemaattista arvoa, joka on osingonjaon laskentaperusteena. Huonona puolella on se, että osakaslainan ottaminen vaikuttaa huojennetun osingon eli pääomatulo-osingon määrään ja voi jopa muuntaa osingon 75 prosentin osalta veronalaiseksi ansiotuloksi. Osakaslainan vaikutus ulottuu yhtäältä osakkaan ja yhtiön tuloverotukseen ja toisaalta osinkotulon jakamiseen verovapaaksi tuloksi sekä pääoma- ja ansiotuloksi. (Kukkonen & Walden 2014, 111.)

Osakaslainan aiheuttama kokonaisverorasitus riippuu siitä, missä aikataulussa osakslaina maksetaan takaisin. Jos osakas nostaa ja maksaa nostamansa rahalainan saman verovuoden aikana, siitä ei koidu veroseuraamuksia. (Vilkumaa 2014, 210.) Osakaslainan ottaja voi vähentää TVL 53 a §:n nojalla tuloksi luetusta osakslainasta takaisin maksamansa määrän tulonhankkimismenona pääomatuloistaan. Vähennysoikeus edellyttää, että takaisinmaksu suoritetaan viimeistään viiden vuoden sisällä lainan nostamisesta. (TVL 54 c §.)

Osakslainalle ei ole välttämätöntä maksaa korkoa, jos lainapääoma on verotettu osakkaan pääomatulona. Sitä vastoin jos verovuoden aikana saadusta osakslainasta osa on maksettu takaisin jo saman verovuoden aikana, tulee takaisin maksetulle osalle maksaa korkoa. (Kukkonen & Walden 2014, 118.) Osakslainoista ja niihin liittyvistä tiedoista on osakeyhtiön aina ilmoitettava vuosiluonnoksella Verohallinnolle. Ilmoitus tulee antaa viimeistään lainan nostamista seuraavan vuoden helmikuun loppuun mennessä. (Raunio ym. 2014, 81.)

3.6 Toimitilojen hallinta

Liiketoimintaa harjoittavalla osakeyhtiöllä on yleensä erilaisia toimitilatarpeita. Yrityksellä voi olla tarvetta sen toiminnan luonteesta riippuen esimerkiksi tehdas-, varasto- tai myymäläkiinteistölle. Tavallisesti yritys tarvitsee toimintaan ainakin toimistotilat. (Viitala 2014, 98.) Osakkaan on esimerkiksi mahdollista vuokrata yhtiön toimitilaksi osa asunnostaan. Vuokrasta on perittävä käypä hinta ja verotuksessa edellytetään, että vuokrattava osa on vähintään yhden erilli-

sen huoneen kokoinen. (Leppiniemi 2013, 135.) Olkoon toimitilojen luonne mikä tahansa, osakeyhtiön kannattaa suunnitella ja tarvittaessa muuttaa toimitilarakennettaan. Omistusrakenteen optimoinnilla voidaan saavuttaa merkittäviä verosäästöjä. (Viitala 2014, 98.)

Peruslähtökohta on että toimitilat voidaan joko vuokrata toiselta osapuolelta tai omistaa itse. Toimitiloja hankittaessa olisi syytä pohtia, hankitaanko toimitilat yhtiön vai osakkeenomistajan nimiin. Yhtiön omistaessa toimitilat, yhtiön nettovarallisuus voi nousta ellei toimitiloista johtunutta velkaa ole paljon taseessa. Osakkeenomistajan omistaessa toimitilat ja vuokratessaan niitä yhtiölle hän saa vuokratuloa, jota verotetaan osakkaan pääomatulona. Tulon hankkimisesta johtuneet menot eli esimerkiksi yhtiövastikkeen osakas saa vähentää verotuksessaan. Osakeyhtiölle vuokra on vähennyskelpoinen meno, joka pienentää yhtiön verotettavaa tuloa. (Tomperi 2014, 216.)

Osakeyhtiö voi omistaa toimitilat joko suoraan tai välillisesti. Suorassa omistuksessa omistajayrittäjä itse omistaa kiinteistön tai toimitilaosakkeet ja vuokraa niitä yhtiölle. Suoraksi omistukseksi voidaan katsoa myös se, että liiketoimintaa harjoittava pienosakeyhtiö omistaa itse kiinteistönsä. (Viitala 2014, 98.) Välillisessä omistuksessa osakeyhtiön kiinteistöomistus yhtiöitetään erilliselle kiinteistöyhtiölle, joko tavalliseen tai keskinäiseen kiinteistöyhtiöön. Tavallisessa kiinteistöyhtiössä osakkeenomistajan osakkeet eivät oikeuta hallinnoimaan tiettyjä tiloja. Tavallisessa kiinteistöyhtiössä yhtiö vuokraa toimitiloja ja saa vuokratuottoa. Tavallista kiinteistöyhtiötä verotetaan osakeyhtiön verokannan eli 20 prosentin mukaan. Voittoa tavallinen kiinteistöyhtiö voi jakaa osinkona, joka jaetaan verolliseen ja verovapaaseen osaa. Vuokrahinnoittelussa on sovellettava käypää arvoa. Keskinäisessä kiinteistöyhtiössä osakkeenomistajan osakkeet oikeuttavat hallinnoimaan yhtiöjärjestyksessä nimettyä tilaa. Osakkeenomistajilta peritään yhtiövastiketta kulujen ja lainanlyhennysten katteeksi. Osakas toimii vuokranantajana ja saa siitä vuokratuloja. Osakas saa vähentää vuokratulosta perityn yhtiövastikkeen, ja tämä erotus on yhdenkertaisesti verotettua pääomatuloa. (Kukkonen & Walden 2014, 102–103.)

Jos osakkeenomistajan tavoitteena on saada yhtiöstä kertaalleen verotettua pääomatuloa, niin kiinteistön omistusrakenne tulisi pohjautua keskinäiseen kiin-

teistöyhtiöön. Järjestelyssä osakkeenomistaja saa vuokratuloa, jota verotetaan pääomatulona joko 30 prosentin tai 32 prosentin verokannan mukaan. Kiinteistön omistaminen tavallisen kiinteistöyhtiön kautta on perusteltua, jos tavoitteena on kanavoida vuokratuloja osakeyhtiöön. Järjestelyssä yhtiön suorittamat vuokrat ovat kiinteistöyhtiön veronalaista tuloa. Kiinteistöstä maksettu vuokra on osakeyhtiölle vähennyskelpoista elinkeinotoiminnan tai muun tulonhankkimistoiminnan menoa riippumatta siitä, maksetaanko vuokra suoraan osakkeenomistajalle vai tämän omistamalle osakeyhtiölle. (Viitala 2014, 98–99.) On muistettava, että osakkaan ja yhtiön välisiin vuokraussopimuksiin liittyy riski veronkierron tai peitellyn osingon tulkinnasta. Vuokraussopimuksissa on noudatettava vastaavia ehtoja kuin ulkopuolisten kanssa tehdyissä sopimuksissa noudatettaisiin. (Leppiniemi 2013, 137.)

4 VEROSUUNNITTELU CASE A OY:SSÄ

4.1 Yrityskuvaus

Case A Oy on vuonna 2012 perustettu osakeyhtiö. Yrityksen toimiala on tieliikenteen terminaalitoiminta. Yritys voi terminaalitoiminnan ohessa muun muassa omistaa, vuokrata ja hallita kiinteistöjä, huoneistoja sekä arvopapereita. Yrityksen toiminta on keskittynyt erityisesti elintarvikkeiden kuljetuksiin Pohjois-Suomen alueella.

Yhtiössä työskentelee omistajan lisäksi keskimäärin kahdeksan henkilöä, jotka kaikki toimivat yhtiön ajoneuvojen kuljettajina. Yhtiön ajoneuvokalusto koostuu pääasiassa nykyaikaisista täysperävaunuyhdistelmistä ja yhdestä pakettiautosta.

4.2 Lähtökohdat verosuunnitteluun

A Oy:n ja omistajan verotuksellisen nykytilanteen kartoittamiseksi sekä pyrkiesäni löytämään yrittäjälle sopivia verosuunnittelukeinoja haastattelin yrittäjää. Haastattelu toteutettiin puhelinhaastatteluna. Lähetin kysymykset yrittäjälle etukäteen, jotta hän pystyi valmistautumaan haastatteluun. (Liite 1)

Yritykselle tai omistajalle ei ole tehty yrityksen perustamisen jälkeen varsinaista verosuunnittelua. Ainoastaan kaluston hankinnoissa yrittäjä on miettinyt verovaikutuksia yhdessä kirjanpitäjänsä kanssa. Yrityksen perustamisvaiheessa verotukselliset seikat olivat kuitenkin yksi syy, mikä vaikutti osakeyhtiön valintaan yritysmuodoksi. Verosuunnittelun aloittaminen yrityksen perustamisen jälkeen ei ole yrittäjän mielestä ollut vielä aiheellista, koska yritys on sen verran uusi ja hän haluaa yrityksen ydintoiminnan pyörimään ensin kunnolla. Yrittäjällä ei myöskään ole ollut kunnolla aikaa tutustua verosuunnitteluun ja sen tarjomiin mahdollisuuksiin.

Yrittäjällä itsellään on vielä toistaiseksi varsin vähän tietoa verosuunnittelusta, mutta hän tietää esimerkiksi, että verosuunnittelulla voidaan saada aikaiseksi merkittäviäkin säästöjä. Verosuunnittelun yrittäjä kokee positiivisena asiana ja hän on kiinnostunut verosuunnittelun mahdollisuuksista. Yrittäjältä itseltään

puuttuu syvälinen ymmärrys verosuunnittelusta, ja hän onkin sitä mieltä, että verosuunnittelu pitäisi jättää niiden tehtäväksi, jotka siitä ymmärtävät. Yrittäjän mielestä hänen itsensäkin olisi kuitenkin hyvä tietää ainakin jotain perusasioita verosuunnittelusta. Yrittäjä haluaa tämän opinnäytetyön antavan hänelle ennen kaikkea lisää tietoa verosuunnittelusta. Opinnäytetyön avulla saavutettava mahdollinen taloudellinen hyöty kiinnostaa myös yrittäjää.

Yrittäjän mielestä verosuunnittelua pitäisi tehdä noin viiden vuoden ajanjaksoissa. Verosuunnittelun toteutumista täytyy kuitenkin tarkastella jokaisen tilikauden päätteeksi ja tarvittaessa verosuunnittelua ja painopistealueita pitää pystyä muuttamaan. Esimerkiksi lainsäädännön muuttuessa verosuunnittelua tulisi myös päivittää. Osinkojen verotuksesta yrittäjällä on hiukan käsitystä. Yrittäjä pitää muun muassa uutta osinkoverojärjestelmää hyvin monimutkaisena. Yrittäjä seuraa yleisellä tasolla käytävää veropoliittista keskustelua kohtalaisen tiiviisti ja pyrkii näin pysymään ajan tasalla verotuksellisista asioista.

Lähitulevaisuudessa yrittäjän tarkoituksena on nostaa varoja yrityksestä kohtalaisen niukasti. Yrittäjä haluaa ensin maksaa ottamastaan lainasta ainakin suurimman osan pois. Velan vähenemisen jälkeen yrityksestä olisi tarkoitus nostaa enemmän varoja pois. Merkittäviä investointeja on lähitulevaisuudessa edessä, koska yritykseen olisi tarkoitus hankkia uusi ajoneuvoyhdistelmä. Yrittäjä uskoo tämän työn hyödyttävän aidosti yrityksen ja yrittäjän vero-optimointia. Yrittäjän mielestä tämä työ toimii myös hyvänä lähtölaukauksena yrityksen verosuunnitteluun.

4.3 Nykytilanne

Osakeyhtiön omistaja työskentelee yrityksessä ja toimii yhtiön toimitusjohtajana. Omistajayrittäjä on hallituksen ainoa varsinainen jäsen. Yhtiöllä on lisäksi yksi varajäsen. Omistajayrittäjä päättää kaikesta yhtiön liiketoimintaan liittyvistä asioista. Hänen tehtävänä on myös vastata siitä, että yhtiön kirjanpito ja varainhoito on luotettavalla tavalla järjestetty.

Osakeyhtiö aloitti toimintansa vuonna 2012 ja ensimmäinen tilinpäätös valmistui vuoden 2013 lopussa. Laskelmissani olen käyttänyt yhtiön 1.9.2012–

31.12.2013 tasetta (Liite 2). Yhtiö käytti ensimmäisenä tilikautenaan pidennettyä tilikautta. Kirjanpitolain 1:4 §:n mukaan tilikausi on 12 kuukautta, mutta toimintaa aloitettaessa tai lopetettaessa taikka tilinpäätöksen ajankohtaa muutettaessa tilikausi voi olla tätä lyhyempi tai pitempi, kuitenkin enintään 18 kuukautta (Kirjanpitolaki 1336/1997 1:4.1 §). Yhtiöllä on 2 500 euron osakepääoma. Osakepääoma koostuu 100 osakkeesta, jotka kaikki ovat samanarvoisia ja antavat samanlaisen äänioikeuden omistajilleen. Yritys A Oy:n kaikki osakkeet eli 100 kappaletta omistaa yhtiön toimitusjohtaja.

Osakeyhtiön nykytilanteen kartoittamiseksi yrittäjä kertoi nostaneensa yrityksestä rahaa tilikauden aikana palkkana ja tilikauden jälkeen osinkoina. Palkkaa yrittäjä kertoi nostaneensa keskimäärin 1 500 euroa kuukaudessa eli yhteensä noin 18 000 euroa vuodessa. Osinkoja päätyneeltä tilikaudelta yrittäjä nosti 9 203 euroa. Osinkoja maksettiin pääomatulo-osingon verran eli kahdeksan prosenttia osakkeiden matemaattisesta arvosta. Osinkojen veroseuraamusten selvittämiseksi olen laskenut yritys A Oy:n nettovarallisuuden ja osakkeen matemaattisen arvon. Nettovarallisuuden ja siitä saatavan osakkeiden matemaattisen arvon selvittämiseen olen käyttänyt tilikauden 1.9.2012–31.12.2013 tasetta, jonka mukaisista yhtiön varoista olen vähentänyt yhtiön velat. (Taulukko 2) Veronalaisten tulojen lisäksi yrittäjälle kertyi verottomia tuloja kuten päivärahamaksuja ja kilometrikorvauksia. Osakeyhtiön tuloveroja eli yhteisöveroa yritys maksoi tilikaudella yhteensä 36 520 euroa. Veroja yritys ja omistaja maksoivat yhteensä 41 010 euroa.

Taulukko 2. A Oy:n tilikauden 1.9.2012 - 31.12.2013 nettovarallisuus ja osakkeen matemaattinen arvo

Matemaattinen arvo	
+ kalusto	90 000
+ saamiset	40607
+ rahat ja pankkisaamiset	180166
Yhteensä	310 773
- velat	195730
Nettovarallisuus	115 043

A Oy:n osakkeen matemaattiseksi arvoksi saadaan:

115 043 € : 100 kpl = 1 150,43 €/osake

Osakeyhtiön varoiksi katsotaan käyttö-, vaihto-, sijoitus- ja rahoitusomaisuus sekä muu omaisuus ja pitkävaikutteiset menot, joilla on varallisuusarvoa. Pitkävaikutteiset menot, joilla ei ole varallisuusarvoa, eivät sen sijaan ole varoja nettovarallisuutta laskettaessa. Pääsääntö on, että varojen arvostamisessa käytetään varojen tuloverotuksessa poistamatonta hankintamenoa. Varojen laskennassa hyödynnetään osakeyhtiön tilinpäätöstietoja, elleivät ne poikkea tuloverotuksen mukaisista arvoista. (Vilkkumaa 2014, 134–135.)

Nettovarallisuutta laskettaessa osakeyhtiön velkana pidetään taseen velkapuolelle vieraaseen pääomaan merkittyä erää. Pääomalainaa ei sen sijaan pidetä velkana, jos se on taloudelliselta luonteeltaan vierasta pääomaa. Velkana ei pidetä myöskään esimerkiksi osakeyhtiön omaa pääomaa, rahastoja, varauksia, poistoeroja tai laskennallisia verovelkoja. Pääsäännön mukaan osakeyhtiön velat arvostetaan velkojen nimellisarvoon. Osakkeen matemaattinen arvo saadaan seuraavasti: Osakeyhtiön varoista vähennetään velat ja näin saadaan nettovarallisuus. Nettovarallisuus jaetaan osakeyhtiön ulkona olevien osakkeiden määrällä. (Vilkkumaa 2014, 134–135.)

Pääomatulo-osingosta perittävän veron selvittämiseksi olen tehnyt laskelman, josta selviää osingosta suoritettava vero. (Taulukko 3) Pääomatulo-osingoksi katsotaan kahdeksan prosenttia osakkeiden matemaattisesta arvosta. Kahdeksan prosentin pääomatulo-osingon ollessa enintään 150 000 euroa, osingosta

25 prosenttia on veronalaista pääomatuloa ja 75 prosenttia verovapaata tuloa. Laskelman mukaan 9 203 euron pääomatulo-osingosta veroa maksettaisiin valtiolle 690 euroa.

Taulukko 3. Osakkaan pääomatulo-osingosta maksettava vero

Pääomatulo-osingon verotus	
Osakkeiden matemaattinen arvo	115043
Pääomatulo-osinko 8 % osakkeiden matemaattisesta arvosta	9203
25 % veronalaista	2301
75 % verovapaa	6903
Veroa valtiolle 30 %	690
Osinkoa saadaan	8513

Ansiotuloista perittävän veron selvittämiseksi olen tehnyt laskelman, josta käy ilmi valtiolle, kunnalle ja kirkolle maksettava veron määrä. (Taulukko 4) Laskelma osoittaa myös ansiotuloista suoritettavan kokonaisveron määrän. Valtiolle maksettavan tuloveron laskennassa olen käyttänyt vuoden 2013 valtion tuloveroasteikkoa. Kunnallisveroprosenttina olen käyttänyt kuntien vuoden 2013 keskimääräistä kunnallisveroprosenttia, joka on 19,38 prosenttia. (Veronmaksajat 2014.) Kirkollisveroksi olen määrittänyt yhden prosenttiyksikön. Laskelmassa ei huomioida mahdollisia ansiotuloista tehtäviä vähennyksiä, jotka vaikuttavat merkittävästi ansiotuloista maksettavaan veroon. Laskelma ansiotulojen veroista on täten ainoastaan suuntaa-antava.

Bruttopalkan ollessa 18 000 euroa, verotettava ansiotulo asettuu vuoden 2013 valtion tuloveroasteikolla 16 100 - 23 900 euron väliin. Vero alarajan kohdalla on 8 euroa ja vero alarajan ylittävästä tulon osasta on 6,5 prosenttia. 18 000 eurosta kun vähennetään 16 100 saadaan 1 900 euroa. 1 900 kerrotaan 6,5 prosentilla saadaan 123,5 euroa. 123,5 euroon tulee lisätä vielä 8 euroa niin saadaan valtiolle maksettava veron määrä 131,5 euroa. Laskemalla valtion tu-

lovero, kunnallisvero ja kirkollisvero yhteen saadaan ansiotuloista suoritettavat verot yhteensä eli 3 799,9 euroa.

Taulukko 4. Osakkaan ansiotuloista maksettava vero vuonna 2013

Ansiotulojen verotus	
Palkkaa brutto	18 000
Valtion tulovero	131,5
Kunnallisvero 19,38 %	3488,4
Kirkollisvero 1 %	180
Ansiotuloista suoritettavat verot yhteensä	3799,9

Taulukossa 5 esitetään yrityksen ja omistajan maksamat verot yhteensä. (Taulukko 5) Yhteisöveroa yritys maksoi vuoden 2013 tuloksestaan 36 520 euroa. Vuonna 2013 yhteisöverokanta oli 24,5 prosenttia. Osinko verotetaan sen verovuoden tulona, jolloin osinko on osakkaan nostettavissa. Tavallisesti osinko katsotaan olevan nostettavissa, kun yhtiökokous on päättänyt osingonjaosta. (Raunio ym. 2014, 26.) Tässä tapauksessa osinko on ollut nostettavissa vuoden 2014 yhtiökokouksen jälkeen eli osinko verotetaan vuoden 2014 säännösten mukaan. Pääomatulo-osingosta veroa kertyi maksettavaksi 690 euroa. Nostamastaan 18 000 euron palkasta yrittäjä maksoi ansiotuloveroa yhteensä 3 799,90 euroa. Yrityksen ja omistajan verot yhteenlaskettuna veroja tuli maksettavaksi yhteensä 41 010 euroa. Verojen prosentuaalinen osuus yhtiön verotettavasta tulosta 149 063 eurosta oli 28 prosenttia.

Taulukko 5. Yrityksen ja omistajan maksamat kokonaisverot

Yrityksen ja omistajan maksamat verot yhteensä	
Yhteisövero 24,5 % v.2013	36 520
Pääomatulo-osingon vero	690
Ansiotuloista suoritettava vero yhteensä	3800
Verot yhteensä	41 010
Verojen prosentuaalinen osuus yhtiön verotettavasta tulosta 149 063 €	28 %

4.4 Verosuunnittelukeinoja A Oy:lle

4.4.1 Nettovarallisuuden kasvattaminen

Nettovarallisuudella ja sen kasvattamisella on tärkeä rooli Suomen osinkoverojärjestelmässä. Nettovarallisuuden kasvattaminen on tärkeää, jos osakkaan tarkoituksena on saada kevyemmin verotettua osinkoa. Mitä suurempi nettovarallisuus yrityksellä on, sitä paremmat mahdollisuudet osakkaalla on nostaa 25 prosenttisesti veronalaista huojennettua osinkoa. Nettovarallisuus ratkaisee verotehtaanko osinko osakkeenomistajan pääomatulona vai ansiotulona. (Viitala 2014, 149.) Nettovarallisuuteen vaikuttavat tekijät ovat keskeisessä asemassa voitonjaon verosuunnittelussa. Esimerkiksi voiton jättäminen yritykseen kasvattaa nettovarallisuutta. Poiston tekeminen verovuonna pääsääntöisesti pienentää nettovarallisuutta. (Viitala 2014, 49–50.)

Alla olevan taulukon tarkoituksena havainnollistaa, miten voiton jättäminen yritys A Oy:öön kasvattaa yrityksen nettovarallisuutta viiden vuoden aikajänteellä. (Taulukko 6) Taulukon lukujen pohjalta olen laskenut paljonko omistajalle jäisi käteen, jos hän ottaisi osakkeiden matemaattiselle arvolle lasketun 8 prosentin pääomatulo-osingon ulos viidennen vuoden lopussa.

Yritys A Oy:n nettovarallisuus on ensimmäisen vuoden lopussa ilman osingonjakoa 112 500 euroa ja viidennen vuoden lopussa 512 500 euroa. Yritys A Oy:n

nettovarallisuus on samalla yrittäjän kaikkien omistamien osakkeiden yhteenlaskettu matemaattinen arvo. Omistajan ottaessa osakkeiden matemaattiselle arvolle laskettu 8 prosentin pääomatulo-osingon ulos viidennen vuoden lopussa eli $8\% \times 512\,500 = 41\,000$ euroa. 41 000 euron osingosta on verovapaata $75\% \times 41\,000 = 30\,750$ euroa ja verotettavaa pääomatuloa $25\% \times 41\,000 = 10\,250$ euroa, josta pääomatuloveroa on 3 075 euroa. Omistajalle jäisi käteen $41\,000 - 3\,075 = 37\,925$ euroa.

Taulukko 6. Voiton jättäminen osakeyhtiöön ja sen vaikutus nettovarallisuuteen

Vuosi	1	2	3	4	5
Vuosittainen voitto	110 000	100 000	100 000	100 000	100 000
Nettovarallisuus vuoden lopussa ilman osingonjakoa	112 500	212 500	312 500	412 500	512 500

Taulukko 7:n tarkoituksena on havainnollistaa tilannetta, jossa yritys A Oy jakaa osinkoa jokaiselta vuodelta osakkeiden matemaattiselle arvolle lasketun 8 prosentin pääomatulo-osingon verran. (Taulukko 7) Kultakin vuodelta jaetut osingot olen laskenut yhteen ja selvittänyt, paljonko omistajalle jäisi käteen koko viiden vuoden ajalta.

Viideltä vuodelta yhteenlaskettujen osinkojen määrä on 114 758 euroa. Miltään vuodelta ei jaettavan osingon määrä ylitä 150 000 euroa, joten verotettavaa pääomatuloa on $25\% \times 114\,758 = 28\,690$ euroa. Verovapaata pääomatuloa on $75\% \times 114\,758 = 86\,069$ euroa. Verotettava pääomatulo-osuus jää myös jokaisena vuonna alle 40 000 euron, joten pääomatuloveron määrä on $30\% \times 28\,690 = 8\,607$ euroa. Omistajalle jää 114 758 euron osingoista käteen yhteensä $114\,758 - 8\,607 = 106\,691$ euroa viiden vuoden ajalta.

Osakeyhtiön nettovarallisuuden ollessa kohtuullinen on järkevää ottaa osakeyhtiöstä ulos ainakin pääomatulo-osingon määrä. Yhtiön voitollinen tulos kasvattaa nettovarallisuutta, ellei koko voittoa jaeta osinkoina. Osingonjaon vaikutuksia nettovarallisuuteen sekä voiton jättämistä yhtiöön kasvattamaan nettovarallisuutta tulee tarkastella aina pidemmissä jaksoissa, kuten olen tehnytkin.

Taulukko 7. Osinkoa jaetaan kultakin vuodelta osakkeiden matemaattiselle arvolle lasketun 8 %:n pääomatulo-osingon verran

Vuosi	1	2	3	4	5
Vuosittainen voitto	110 000	100 000	100 000	100 000	100 000
Nettovarallisuus vuoden lopussa ilman osingonjakoa	112 500	212 500	295 500	371 860	442 111
Osinkoa jaetaan 8 % mukaan nettovarallisuudesta	9 000	17 000	23 640	29 749	35 369

4.4.2 Palkan ja osingon optimointi

Osakeyhtiön omistajayrittäjän kannattaa suunnitella huolellisesti, miten hän nostaa varoja yrityksestään. Vero-optimoinnin kannalta olennaista on, paljonko yhtiö ja osakas maksavat veroja yhteensä. Vuoden 2014 alusta voimaan tullut uusi osinkoverouudistus ei suosi tulojen ottamista yksinomaan osinkoina. Osakkeenomistajan on kokonaisverotuksellisesti usein järkevää nostaa ainakin jonkin verran ansiotuloja. Verotuksellisesti edullisinta ratkaisua etsittäessä on muistettava myös ratkaisujen vaikutus yrittäjän sosiaaliturvaan. (Viitala 2014, 160–161.)

Osingon ja palkan suhdetta on mietittävä aina tapauskohtaisesti. Verotuksellisesti edullisimmaksi ratkaisuksi ei ole olemassa yhtä ainoaa ratkaisua, koska lopputulokseen vaikuttavat useat tekijät, kuten muun muassa yrityksen tulos, nettovarallisuus ja yrittäjän haluama tulon määrä yrityksestä. Osakkaan sosiaaliturvan kannalta merkitystä on sillä, kuuluuko yrittäjä YEL- vai TyEL-vakuutuksen piiriin. YEL- osakkaan sosiaaliturva on riippuvainen hänen määrittämästään vuosityötulosta, joten osingon tai palkan maksu ei vaikuta hänen sosiaaliturvaan. TyEL-vakuutetun osakkaan sosiaaliturva on taas riippuvainen palkan määrästä. Jos TyEL-osakas nostaa ainoastaan osinkoja hänen sosiaaliturvansa heikkenee. (Hopeasaari 2007, 3–4.)

Verotuksen optimointia tulisi miettiä niin vuosittaisella tasolla kuin myös pitemmällä aikavälillä. Ratkaisevassa asemassa on yrityksen tuloksentekeyky ja omistajan rahantarve yrityksestä. Nykyinen voitonjaon verojärjestelmä on varsin ankara sellaisissa pienenosakeyhtiöissä, joissa ei ole merkittävää nettovarallisuut-

ta. Pienivaraudessa yhtiössä suurin osa osingosta menee verotettavaksi ansiotulo-osinkona. Palkkaa nostettaessa on huomioitava, että siitä menee vähintään sosiaaliturvamaksu ja mahdollisesti myös muita sivukuluja. Pelkän palkan nostaminen ei myöskään ole yrittäjyyteen kannustavaa, koska tällöin ollaan verotuksellisesti samassa tasossa tavallisen palkansaajan kanssa. (Vilkkumaa 2014, 193.)

Alla olevan taulukon laskelmissa on tarkoitus vertailla osingon, palkan sekä osittain palkkana ja osinkona nostetun tulon verokohtelua yrittäjän kokonaisverotukseen. (Taulukko 8) Laskelmassa on lähdetty liikkeelle olettamalla, että yrityksen tulos olisi 150 000 euroa jokaisen vaihtoehdon kohdalla. Omistajayrittäjän oletetaan haluavan nostaa yhteensä 40 000 euroa jokaisessa vaihtoehdossa. Verojen laskemisessa olen soveltanut vuoden 2014 säännöksiä.

Ansiotulojen kunnallisveron laskennassa olen käyttänyt vuoden 2014 keskimääristä kunnallisveroprosenttia 19,74 prosenttia ja kirkollisveron laskentaan olen käyttänyt 1 prosenttia. Yrittäjän sosiaaliturvamaksuksi olen määrittänyt 3 prosenttia. Yrittäjä on YEL-vakuutettu. YEL-maksua peritään yrittäjän määrittämän työtulon mukaan. Yritys saa vähetää YEL-maksun verotuksessaan, joten se ei vaikuta laskelmiin.

Ensimmäisessä vaihtoehdossa omistaja ei nosta palkkaa lainkaan, vaan nostaa koko summan eli 40 000 euron pelkästään osinkoina. Yhteisöveroja yritykselle tulisi maksettavaksi 30 000 euroa 150 000 euron tuloksesta. Nettovarallisuus kasvaisi 120 000 euroon sen ollessa aiemmin nolla euroa. 40 000 euron osingosta jaettaisiin ensin pääomatulo-osinko eli 8 prosenttia osakkeiden matemaattisesta arvosta. Pääosin verovapaata osinkoa voitaisiin jakaa 9 600 euroa, josta verotettavaa olisi 2 400 euroa ja verovapaata 7 200 euroa. Maksettavaa pääomatuloveroa tulisi 720 euroa. Pääomatulo-osingon jälkeen osingon loppuosa olisi ansiotulo-osinkoa. Ansiotulo-osinkoa olisi 30 400 euroa, josta verotettavaa olisi 75 prosenttia ja verovapaata 25 prosenttia. Verotettavaa ansiotuloa olisi näin ollen yhteensä 22 800 euroa. Ansiotuloista tulee laskea valtion tulovero, kunnallisvero ja kirkollisvero. Ansiotuloveroa tulisi maksettavaksi yhteensä 5 159 euroa. Nettotuloa omistaja saisi 34 121 euroa. Kun lasketaan yhteen yrityksen ja omistajan maksamat verot ja sosiaalikulut, veroja tulee makset-

tavaksi yhteensä 35 879 euroa. Kokonaisveroprosentiksi muodostuu 23,92 prosenttia, joka saadaan kun yrityksen tulos 150 000 euroa jaetaan maksetuilla veroilla eli 35 879 eurolla.

Toisessa vaihtoehdossa esitän tilanteen, jossa omistaja nostaa 40 000 euron tulon kokonaan palkkana. Omistajan nostaessa palkkaa yrityksestään hän voi pienentää yrityksen verotettavaa tulosta. Yrityksen tulos ennen veroja on yli 40 000 euroa pienempi kuin osinkoa koskevassa vaihtoehdossa eli 108 800 euroa. Yhteisöveroa tuloksesta tulisi maksettavaksi 21 760 euroa. Palkan nostamisen johdosta nettovarallisuus jää pienemmäksi kuin osinkoa koskevassa vaihtoehdossa. Palkkaa verotetaan ansiotuloveron säännösten mukaisesti. Valtion tulo-veroasteikon mukaan 40 000 euron ansiotuloista menee valtionveroa 3 288 euroa, kirkollisveroa 7 896 euroa ja kunnallisveroa 400 euroa. Ansiotuloveroja tulee palkasta maksettavaksi yhteensä 11 584 euroa. Ansiotuloverot palkasta ovat yli kaksi kertaa suuremmat verrattuna ansiotuloveroihin, jotka aiheutuvat tulon nostamisesta osinkoina. Nettotuloa omistaja saisi nostaessaan tulon palkkana 28 417 euroa. Nettotuloa on yli 5 000 euroa vähemmän kuin osinkoa koskevassa vaihtoehdossa. Yrityksen ja osakkaan verot sekä sosiaalikulut laskettaessa yhteen veroja tulee maksettavaksi yhteensä 34 544 euroa. Kokonaisverot ovat yli 1000 euroa pienemmät palkka-vaihtoehdossa verrattuna osinko-vaihtoehtoon. Kokonaisveroprosentiksi saadaan 23,03 prosenttia, kun 150 000 euron tulos jaetaan maksetuilla veroilla eli 34 544 eurolla.

Kolmannessa vaihtoehdossa esitän tilanteen, jossa 40 000 euroa nostetaan puoliksi palkkana ja puoliksi osinkona. Yrittäjä nostaa siis palkkana 20 000 euroa, mikä pienentää yrityksen tulosta ennen veroja. Yrityksen tulos ennen veroja on näin ollen 129 400 euroa, ja tästä summasta yritys maksaa yhteisöveroa 25 880 euroa. Nettovarallisuutta yrityksellä olisi tässä vaihtoehdossa 103 520 euroa. 20 000 euron osingosta pääomatulo-osinkoa olisi 8 282 euroa, josta verotettavaa 2 070 euroa ja verovapaata 6 211 euroa. Pääomatuloveroa tulisi maksettavaksi 621 euroa, joka on noin 100 euroa vähemmän verrattuna omistajan ottaessa koko 40 000 euron tulon osinkoina. Osakkeen matemaattiselle arvolle lasketun 8 prosentin rajan ylimenevältä osalta 11 718 euroa on ansiotulo-osinkoa. Ansiotulo-osingosta veronalaista on 8 789 euroa ja verovapaata 2 930 euroa. Ansiotuloa kertyy yhteensä 28 789 euroa, kun lasketaan yhteen ansiotu-

lo-osingon ja palkan määrä. Ansiotuloista maksetaan valtion tulovero, kunnallisvero ja kirkollisvero. Ansiotuloveroja tulee maksettavaksi yhteensä 7 284 euroa. Ansiotuloverot ovat yli 4 000 euroa pienemmät kuin palkka-vaihtoehdossa. Osittain palkkaa ja osinkoa nostaessa yrittäjä saa nettotuloa 32 095 euroa, joka on noin 2 000 euroa vähemmän kuin osinko-vaihtoehdossa, mutta yli 3 500 euroa enemmän kuin palkka-vaihtoehdossa. Maksettavia veroja omistajayrittäjälle tulee 34 385 euroa, joka on vähiten näistä kolmesta eri vaihtoehdosta. Kokonaisveroprosentiksi saadaan 22,92 prosenttia, kun yrityksen tulos 150 000 euroa jaetaan maksetuilla veroilla eli 34 385 eurolla.

Vertailtaessa osinkona, palkkana sekä osittain palkkana ja osinkona nostetun tulon veroedullisuutta, laskelmieni pohjalta yrittäjälle kokonaisverotuksellisesti edullisin ratkaisu on tulon nostaminen osittain palkkana ja osittain osinkona. Yrittäjän nostaessa tuloa yhtiöstä palkkana, palkanmaksu vähentää osakeyhtiön tilikauden tulosta. Pienemmästä tuloksesta osakeyhtiön ei tarvitse maksaa niin paljon yhteisöveroa. Vaikka palkan maksaminen pienentää yrityksen nettovarallisuutta, sillä ei ole tässä tapauksessa kovin suurta vaikutusta pääomatulo-osingon määrään. Yrittäjän kannattaa nostaa myös osinkoa, koska yrityksellä on kohtuullisen suuri nettovarallisuus ja sen on mahdollista saada varsin suuri osa tulosta pääomatulo-osinkona.

Palkkaa kannattaa maksaa ainakin pienen palkan verran, esimerkiksi 16 299 euroa vuodessa, koska ansiotulon vero jää tällöin varsin matalaksi. Alle 16 000 euron ansiotuloista ei tarvitse maksaa valtion tuloveroa. Palkkaa kannattaa maksaa myös sen vuoksi, että yrittäjän sosiaaliturva säilyisi. Toisin sanoen pelkkää osinkoa ei yrittäjän kannata maksaa, koska tämä ei kerrytä sosiaaliturvaa. On kuitenkin otettava huomioon, että yrittäjän ollessa YEL-vakuutettu hänen työeläkkeensä määräytyy yrittäjän määrittämän työtulon mukaan. Sosiaali-kustannuksia olen laskenut yrittäjän palkasta kolme prosenttia, jotka voivat kuitenkin käytännössä jonkin verran poiketa tästä.

Käytännössä osakkeiden matemaattisen arvon antama 8 prosentin vuotuinen tuotto kannattaa aina nostaa, mutta kuitenkin enintään 150 000 euroon saakka. Varakkaasta osakeyhtiöstä on mahdollista nostaa enemmän pääomatulo-osinkoa kuin vähemmän varakkaasta yhtiöstä.

Taulukko 8. Osinkona, palkkana sekä osittain palkkana ja osinkona nostetun tulon verokohtelu

Tulo nostetaan:

	Osinkona	Palkkana	Palkkana ja osinkona
Yrityksen tulos	150 000	150 000	150 000
Yrittäjän oma palkka		40 000	20 000
Yrittäjän palkan sosiaalikulut (n.3 %)		1200	600
Yrittäjän oman palkan kulut yhteensä		41 200	20 600
Yrityksen tulos ennen veroja	150 000	108 800	129 400
Yhteisövero (20 %)	30000	21760	25880
Yrityksen tulos verojen jälkeen	120 000	87 040	103 520
Nettovarallisuus tilikauden alussa	0	0	0
Nettovarallisuuden muutos	120 000	87 040	103 520
Nettovarallisuus tilikauden lopussa	120 000	87 040	103 520
Jaettava osinko	40 000	0	20 000
Pääosin verovapaata pääomatulo-osinkoa, 8 % nettovarallisuudesta	9600	0	8282
Pääomatulo-osingosta verotetaan 25 %	2400	0	2070
Pääomatulo-osingosta verovapaata 75 %	7200	0	6211
Maksettava pääomatuloveroa	720	0	621
Ylimenevä osuus on ansiotulo-osinkoa	30 400	0	11 718
Ansiotulo-osingosta verotetaan 75 %	22800	0	8789
Ansiotulo-osingoista verovapaata 25 %	7 600	0	2 930
Ansiotuloa yhteensä (= ansiotulo-osinko + palkka)	22800	40 000	28 789
Ansiotulojen valtionvero	431	3288	1314
Ansiotulojen kunnallisvero 19,74 %	4501	7896	5683
Ansiotulojen kirkollisvero 1 %	228	400	288
Ansiotuloverot yhteensä	5159	11584	7284
Verovapaata tuloa yhteensä	14 800	0	9 141
Nettotuloa käteen	34 121	28 417	32 095
Maksettavat verot ja sos.kulut yhteensä (yritys ja yrittäjä)	35879	34544	34385
Edellisestä laskettu kokonaisveroprosentti yrityksen 150 000 euron tuloksesta	23,92 %	23,03 %	22,92 %

5 JOHTOPÄÄTÖKSET

Opinnäytetyön tavoitteena oli tarkastella verosuunnittelua pienyrittäjän näkökulmasta. Työn teoriaosuudessa olen käsitellyt osakeyhtiön ja osakkaan verotusta ja niihin liittyviä verosuunnittelukeinoja. Teoriaosio antaa mielestäni hyvän yleiskuvan osakeyhtiön ja osakkaan verotuksesta sekä verosuunnittelusta, joten se toimii myös sellaisenaan hyvänä tiedonlähteenä verosuunnittelusta kiinnostuneille. Työn empiriaosiossa olen tarkastellut kohdeyrityksen nykytilannetta sekä pyrkinyt löytämään yrittäjälle sopivia verosuunnittelukeinoja.

Yrittäjän nykytilannetta ja lähtökohtia verosuunnitteluun selvitin haastattelemalla yrittäjää. Yrittäjä antoi minulle myös käyttöön taloudellista aineistoa yrityksestä. Haastattelun avulla sain muun muassa selville yrittäjän näkemyksiä ja tavoitteita verosuunnittelulta sekä odotuksia tältä työltä. Työn osalta yrittäjä odotti ennen kaikkea tietoa siitä, miten hänen kannattaisi lähteä etenemään verosuunnittelussa.

Teoriaosuuden pohjalta valitsin empiriaosion tarkasteltaviksi kohteiksi yrityksen nettovarallisuuden sekä osinkona ja palkkana nostetun tulon vertailemisen. Valitsin kyseiset verosuunnittelukeinot, koska molemmilla on yrittäjän kannalta merkittävä vaikutus kokonaisverorasitukseen. Nettovarallisuuden valintaan vaikutti se, että sen merkitystä korostetaan lähes jokaisessa verosuunnitteluun liittyvässä teoksessa. Nettovarallisuudella on suuri merkitys Suomen osinkoverojärjestelmässä. Palkan ja osingon verokohtelun valitsin siksi, että yrittäjän on mielestäni tärkeää tietää, minkä verran hänen kannattaa nostaa palkkaa ja osinkoa. Palkan ja osingon veroedullisuutta vertaan omistajayrittäjän kokonaisverorasitukseen, koska pienyrittäjän kannalta olennaista on, paljonko yritys ja omistaja maksavat veroa yhteensä. Olen pyrkinyt vertailemaan palkan ja osingon sekä osittain palkkana ja osinkona verotetun tulon kokonaisverorasitusta.

Nettovarallisuuden osalta olen tehnyt kohdeyritykselle laskelmia, joissa esitän, miten voiton jättäminen osakeyhtiöön vaikuttaa nettovarallisuuteen, sekä paljonko yrittäjä saa osinkoa viideltä vuodelta, jos osinkoa jaetaan joko vuosittain tai vaihtoehtoisesti viidennen vuoden lopussa 8 prosentin pääomatulo-osingon verran. Laskelmista selviää muun muassa, että kohdeyrityksen ja kohtuullisen

nettovarallisuuden omaavan yhtiön kannattaa jakaa osinkoa osakkeiden matemaattiselle arvolle lasketun 8 prosentin pääomatulo-osingon verran. Jos kohdeyritys jättäisi osakeyhtiöön vuosittaisen voiton, omistajan nostaessa osakkeiden matemaattiselle arvolle lasketun 8 prosentin pääomatulo-osingon ulos viidennen vuoden lopussa, omistajalle jäisi käteen 37 925 euroa. Jos omistaja taas nostaisi kultakin vuodelta osakkeiden matemaattiselle arvolle lasketun 8 prosentin pääomatulo-osingon, omistaja saisi koko viiden vuoden ajalta 106 691 euroa. Osingon jakaminen kultakin vuodelta osakkeiden matemaattiselle arvolle lasketun 8 prosentin pääomatulo-osingon verran on siis verotuksellisesti järkevää.

Palkan ja osingon kokonaisverokustannuksia laskettaessa yrittäjän olisi verotuksellisesti edullista nostaa tuloa sekä palkkana että osinkona olettaen, että yrityksen tulos on 150 000 euroa ja yrittäjä haluaa 40 000 euroa tuloa yrityksestään. Huomioitava on kuitenkin, että laskelmat ovat ennen kaikkea suuntaa antavia, eikä niihin tulisi aivan sokeasti luottaa. Esimerkiksi sosiaalikulujen määrää riippuu siitä, mitä sosiaalivakuutusmaksuja yrittäjä maksaa pakollisen sairausvakuutusmaksun lisäksi.

Pienyrityksen mahdollisuuksiin harjoittaa verosuunnittelua vaikuttaa olennaisesti yrityksen nettovarallisuus. Pienen nettovarallisuuden omaavan yhtiön mahdollisuudet tehdä verosuunnittelua ovat niukemmat kuin suuren nettovarallisuuden omaavan yhtiön. Esimerkiksi 8 prosentin pääomatulo-osinko lasketaan nettovarallisuudesta johdettavasta osakkeiden matemaattisesta arvosta.

Useissa verosuunnittelua käsitelävissä kirjoissa korostetaan, että verosuunnittelua tulisi tehdä useamman vuoden tähtäimellä, eikä ratkaisujen tulisi perustua vain yhden vuoden valintoihin. Itse olen myös tästä samaa mieltä, mutta lisäksi vielä, että verosuunnittelun toteumaa olisi kuitenkin hyvä tarkastella ainakin vuosittain. Jos yrittäjällä itsellään ei ole osaamista verotuksesta ja kirjanpidosta, hänen ei kannattaisi itse tehdä verosuunnittelua. Yrittäjän kannattaa mielestäni kääntyä alan ammattilaisten puoleen. Verosuunnitteluun ohjeistusta antavat esimerkiksi tilitoimistot ja tilintarkastajat. Kannattaa myös muistaa, että verosuunnittelua ei ole välttämättä järkevää antaa ammattilaisten tehtäväksi jos ky-

se ei ole merkittävistä rahamääristä, koska kustannukset voivat nousta muuten helposti saadun hyödyn yli.

Osinkoverojärjestelmää tulisi mielestäni tulevaisuudessa muuttaa niin, että se olisi nykyistä yksinkertaisempi. Nykyisenlainen listaamattomasta yhtiöstä nostetun osingon verojärjestelmä myös suosii mielestäni liikaa varakkaita yhtiöitä. Varakkaan yhtiön osakas nostaa yleensä osinkoa vain pääomatulo-osingon verran eli korkeintaan 8 prosenttia osakkeiden matemaattisesta arvosta ja korkeintaan 150 000 euroa. Tähän summaan asti osingosta ainoastaan 25 prosenttia on veronalaista pääomatuloa. Pienen nettovarallisuuden omaavasta yhtiöstä osingon nostaminen on kohtuullisen raskasta verotuksellisesti. Osakas joutuu maksamaan osingosta veroa ansiotulo-osingon mukaan, jos hän nostaa osinkoa yli kahdeksan prosenttia osakkeiden matemaattisesta arvosta. Järjestelmää voitaisiin mielestäni osinkojen osalta kehittää niin, että osingosta menisi veroa kaikissa tilanteissa sama prosentuaalinen määrä, esimerkiksi 10–15 prosenttia. Tämä olisi mielestäni oikeudenmukaisempaa ja selkeämpää.

6 POHDINTA

Sain mielestäni tehtyä pienyrittäjän verosuunnittelusta kokonaisuudessaan onnistuneen työn, josta on hyötyä niin toimeksiantajalle kuin verosuunnittelusta kiinnostuneille. Uskon, että tästä työstä on yrittäjälle hyötyä hänen suunnitellunsa verotusta ja voitonjakoa tulevina vuosina.

Pysyin mielestäni hyvin rajaamassani aihepiirissä eli pyrin ottamaan koko työn ajan pienyrittäjän näkökulman huomioon. Tutkimusongelmaksi olin asettanut, mitä keinoja pienyrittäjällä on tehdä verosuunnittelua. Pystyin mielestäni antamaan työssä vastauksia asetettuun kysymykseen ja perustelemaan valintojani. Opinnäytetyön luotettavuus perustuu lähteiden monipuolisuuteen ja ajantasaisuuteen.

Opinnäytetyön onnistumisiin katson, että sain tuotua verosuunnittelun teoriaa käytäntöön. Erityisen tyytyväinen olen työn rakenteeseen ja johdonmukaisuuteen; työssä pyrin etenemään askel kerraltaan kohti tavoitetta. Suurempia ongelmia työn aikana ei esiintynyt, mutta kohtasin kuitenkin useita haasteita prosessin aikana. Haastavana koin muun muassa Suomen osinkoverojärjestelmän käsittelemisen ymmärrettävässä muodossa sekä palkan, osingon ja osittain palkkana ja osinkona nostetun tulon laskemisen kohdeyritykselle sekä laskelmista saatujen tulosten analysoimisen.

Opinnäytetyön tekeminen kyseisestä aiheesta vaatii tekijältä paljon verotukseen ja verosuunnitteluun perehtymistä. Verotuksesta on kirjoitettu paljon, mutta verosuunnittelusta pienyrittäjän näkökulmasta jopa yllättävänkin vähän. Kvalitatiivisen tutkimusmenetelmän käyttäminen oli tässä toiminnallisessa opinnäytetyössä varsin luonnollinen valinta työn tarkoituksen kannalta. Lähteiksi valitsin pääsääntöisesti vuonna 2014 julkaistua aineistoa, koska verotus ja lainsäädäntö muuttuvat käytännössä vuosittain. Opinnäytetyön tekeminen oli itsenäistä puuhaa ja vaatii siten myös hyvää itsekuria. Työn aikana minulle selkiytyi käsitys niistä keinoista, joiden avulla pienyrittäjä voi harjoittaa verosuunnittelua. Jotta työ ei olisi mennyt liian laajaksi, valitsin kaksi verosuunnittelukeinoa, joihin kohdeyrityksen tulisi keskittyä.

Prosessin aikana oma ammattitaitoni verotuksen ja verosuunnittelun osalta kasvoi valtavasti. Uskonkin tästä ammatillisesta kasvusta olevan hyötyä minulle tulevaisuudessa. Työstä ja ylipäättäntänsä verosuunnittelusta haastavan tekee se että verosuunnittelua ei voi juurikaan tehdä ellei hallitse verotusta. Verotuksen perusteiden ja syvällisempikin perehtyminen verotukseen on verosuunnittelun kannalta tärkeää. Verotuksen ennustettavuus on varsin vaikeaa ja se tuokin haasteita verosuunnitteluun. Haastavan ja samalla mielenkiintoisen verosuunnittelusta tekee se että yhtenä vuonna tehdyt ratkaisut vaikuttavat myös myöhempiin vuosiin, joko positiivisesti tai negatiivisesti.

Jatkotutkimusaihe voisi olla esimerkiksi, millä tavoin pienyrittäjä voi harjoittaa tilinpäätössuunnittelua. Verosuunnittelu ja tilinpäätössuunnittelu kulkevat monelta osin käsikkäin. Tässä työssä en käsitellyt käytännössä ollenkaan tilinpäätössuunnittelua, joten tilinpäätössuunnittelua voisi olla mielestäni mielenkiintoista tutkia pienyrittäjän näkökulmasta.

LÄHTEET

Arvonlisäverolaki 30.12.1993/1501.

Ennakkoperintälaki 20.12.1996/1118.

HE 76/2012. Hallituksen esitys Eduskunnalle verotusta koskevaa ennakkopäätösvalitusta, verotusmenettelyä ja muutoksenhakua verotuksessa koskeviksi säännöksiksi. Viitattu 18.10.2014
<http://www.finlex.fi/fi/esitykset/he/2012/20120076.pdf>.

HE 185/2013. Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi tuloverolain, elinkeinotulon verottamisesta annetun lain sekä eräiden muiden verolakien muuttamisesta. Viitattu 10.10.2014 <http://www.finlex.fi/fi/esitykset/he/2013/20130185.pdf>.

Hopeasaari, V. 2007. Palkka voi olla osinkoa edullisempaa. Tilisanomat 5/2007

Hirsjärvi, S., Remes, P. & Sajavaara, P. 2009. Tutki ja kirjoita. 15. painos. Helsinki: Tammi.

Kananen, J. 2010. Opinnäytetyön kirjoittamisen käytännön opas. Jyväskylä: Jyväskylän ammattikorkeakoulu.

Kirjanpitolaki 30.12.1997/1336.

Knuuttunen, R. 2012. Verosuunnittelua vai veron kiertämistä. Viitattu 19.10.2014 <http://ez.lapinamk.fi:2249/teos/HADBFXJTFF#kohta:2>.

Kukkonen, M. 2010. Pienosakeyhtiön ja sen osakkaan tuloverotus. 2. Painos. Helsinki: Talentum.

Kukkonen, M. & Walden, R. 2014. Pk-yrityksen verosuunnittelu. Helsinki: Sanoma Pro Oy.

Laki varojen arvostamisesta verotuksessa 22.12.2005/1142.

Laki verotusmenettelystä 18.12.1995/1558.

Leppiniemi, J. 2013. Tee oikein – älä erehdy tilinpäätöksessäsi tai verotuksessaasi. Helsinki: Suomen Yrittäjien Sypoint Oy.

Myrsky, M. & Rabinä, T. 2011. Verotusmenettely ja muutoksenhaku. 6. Painos. Helsinki: Talentum.

Niskakangas, H. 2009. Johdatus Suomen verojärjestelmään. 2. Painos. Helsinki: WSOYpro.

Osakeyhtiölaki 21.7.2006/624.

Ossa, J. 2014. Yritystoiminnan verotus. 2. Painos. Helsinki: Lakimiesliiton kustannus.

- Patentti- ja rekisterihallitus 2014. Yritysten määrä kaupparekisterissä pysynyt ennallaan tänä vuonna. Viitattu 6.10.2014
http://www.prh.fi/fi/uutislistaus/2014/P_2524.html.
- Raunio, M., Romppainen, L., Ukkola, O. & Kotiranta, K. 2014. Varojen jakaminen ja verotus osakeyhtiössä. 3. painos. Helsinki: KHT-Media Oy.
- Tomperi, S. 2014. Yritysverotus ja tilinpäätössuunnittelu. 26. Painos. Helsinki: Sanoma Pro Oy.
- Tuloverolaki 30.12.1992/1535.
- Valtiovarainministeriö 2014. Ansiotulojen verotus. Viitattu 15.10.2014
http://www.vm.fi/vm/fi/10_verotus/01_henkiloverotus/01_ansiotulojen_verotus/.
- Verohallinto 2012. Yritys- ja yhteisöasiakkaat. Ennakkoratkaisu- ja poikkeuslupahakemus – yritykset ja yhteisöt. Viitattu 17.10.2014 http://www.vero.fi/fi-FI/Yritys_ja_yhteisoasiakkaat/Ennakkoratkaisu_tai_poikkeuslupa.
- Verohallinto 2013. Tietoa Verohallinnosta. Muutoksia hakemusasioissa. Viitattu 17.10.2014 [http://www.vero.fi/fi-FI/Tietoa_Verohallinnosta/Tiedotteet/Muutoksia_hakemusasioissa\(25900\)](http://www.vero.fi/fi-FI/Tietoa_Verohallinnosta/Tiedotteet/Muutoksia_hakemusasioissa(25900)).
- Verohallinto 2014. Syventävät vero-ohjeet. Veron kiertämissäännöksen soveltaminen. Viitattu 19.10.2014 [http://www.vero.fi/fi-FI/Syventavat_veroohjeet/Henkiloasiakkaan_tuloverotus/Veron_kiertamissaanoksen_soveltaminen\(34717\)](http://www.vero.fi/fi-FI/Syventavat_veroohjeet/Henkiloasiakkaan_tuloverotus/Veron_kiertamissaanoksen_soveltaminen(34717)).
- Verohallinto 2014. Syventävät vero-ohjeet. Sanasto. Julkisesti noteerattu yhtiö. Viitattu 12.10.2014 [http://www.vero.fi/fi-FI/Syventavat_veroohjeet/Sanasto/Julkisesti_noteerattu_yhtio\(13392\)](http://www.vero.fi/fi-FI/Syventavat_veroohjeet/Sanasto/Julkisesti_noteerattu_yhtio(13392)).
- Verohallinto 2014. Syventävät vero-ohjeet. Osakkeet, osingot ja peitelty osingonjako. Osinkotulojen verotus – saajana omistajayrittäjä. Viitattu 13.10.2014 [http://www.vero.fi/fi-FI/Syventavat_veroohjeet/Elinkeinoverotus/Osakkeet_osingot_ja_peitelty_osingonjako/Osinkotulojen_verotus__saajana_omistajay\(15396\)](http://www.vero.fi/fi-FI/Syventavat_veroohjeet/Elinkeinoverotus/Osakkeet_osingot_ja_peitelty_osingonjako/Osinkotulojen_verotus__saajana_omistajay(15396)).
- Veronmaksajain Keskusliitto ry 2014. Vuodenvaihteen veromuutoksia 2014. Viitattu 4.10.2014 <https://www.veronmaksajat.fi/Palkka-ja-elake/Vuodenvaihteen-veromuutoksia-2014/>.
- Veronmaksajain Keskusliitto ry 2014. Tilastot. Kunnat. Kunnallisvero. Viitattu 23.10.2014 <https://www.veronmaksajat.fi/luvut/Tilastot/Kunnat/Kunnallisvero/>.
- Viitala, T. 2014. Osakeyhtiön voitonjaon verotus. Helsinki: Lakimiesliiton kustannus.
- Vilka, H. & Airaksinen, T. 2003. Toiminnallinen opinnäytetyö. Helsinki: Tammi.

Vilkkumaa, M. 2014. Yrityksen osinko-opas. Helsinki: Yrityskirjat.

LIITTEET

Liite 1. Haastattelukysymykset

Liite 2. A Oy:n tase

Liite 1

Haastattelukysymykset

1. Onko yritykselle tehty aikaisemmin verosuunnittelua, jos ei niin miksi?
2. Mitä tiedät verosuunnittelusta?
3. Millaisena koet verosuunnittelun?
4. Mitä haluat verosuunnittelulta saavutettavan yrityksessäsi?
5. Kuinka pitkällä tähtäimellä verosuunnittelua mielestäsi pitäisi tehdä 1-2v, noin 5v vai yli 5v?
6. Mitä tiedät osinkojen verotuksesta? Oletko tutustunut uusimpaan vuoden 2014 alusta voimaan tulleeseen listaamattomasta yhtiöstä saadun osingon verotukseen?
7. Miten olet nostanut rahaa yrityksestäsi päättyneellä tilikaudella ja minkä verran? palkkana, osinkoina vai palkkana sekä osinkoina?
8. Minkä verran olet ajatellut nostaa rahaa yrityksestäsi seuraavalla tilikaudella? Kuinka paljon tulevaisuudessa?
9. Onko yrityksessä tapahtumassa merkittäviä muutoksia tai investointeja?
10. Miten uskot yrityksesi hyötyvän verosuunnittelusta?
11. Miten verosuunnittelua kannattaisi mielestäsi lähteä viemään eteenpäin yrityksessäsi?
12. Erityisiä toivomuksia verosuunnittelulta?

Liite 2

TASE	
Tilikausi 1.9.2012 - 31.12.2013	Yritys A Oy
	Saldo
Vastaavaa	
PYSYVÄT VASTAAVAT	
Aineelliset hyödykkeet	90 000
PYSYVÄT VASTAAVAT YHTEENSÄ	90 000
VAIHTUVAT VASTAAVAT	
Saamiset	
Lyhytaikaiset saamiset	
Myyntisaamiset	40 607
Rahat ja pankkisaamiset	180 166
VAIHTUVAT VASTAAVAT YHTEENSÄ	220 772
Vastaavaa yhteensä	310 772
Vastattavaa	
OMA PÄÄOMA	
Osakepääoma	2 500
Ed. tilikausien voitto (tappio)	0
Tilikauden voitto (tappio)	112 542
OMA PÄÄOMA YHTEENSÄ	115 042
VIERAS PÄÄOMA	
Pitkäaikainen vieras pääoma	
Lainat rahoituslaitoksilta	95 909
Lyhytaikainen vieras pääoma	
Ostovelat	1 051
Lainat rahoituslaitoksilta	46 107
Muut velat	52 663
VIERAS PÄÄOMA YHTEENSÄ	195 730
Vastattavaa yhteensä	310 772